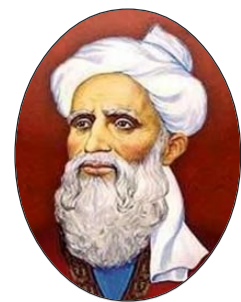

АНВОРИ ДОНИШ

E-mail: anvor.donish@kgu.tj Нашрияи Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ*
www.kgu.tj №3 (268) 5-уми марти соли 2018, душанбе (оғози нашр: соли 1994)

ТАСДИҚИ РАМЗИ ҶАШНИ БАЙНАЛМИЛЛАЛИИ НАВРӯЗ

01.03.2018, шаҳри Душанбе

Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ - Пешвои миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон барои соли 2018 рамзи Ҷашни байналмилалии Наврӯзро тасдиқ намуданд.

Рамзи мазкур намуди доирашакл дошта, дар мобайни он кураи замин ва дар атрофаш Парчами миллӣ ва пайки баҳор - суманак, парасту ва рангинкамон бо навиштаҷоти "Наврӯз - 2018" бо забонҳои тоҷикӣ ва англисӣ инъикос ёфтааст.

Вазорату идораҳо, ташкилоту муассисаҳо, мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатии вилоятҳо ва шаҳру ноҳияҳо, воситаҳои ахбори омма метавонанд аз рамзи Ҷашни байналмилалии "Наврӯз - 2018" васеъ истифода намоянд.

НАҚШИ ПЕШВОИ МИЛЛАТ ДАР РУШДИ ТОҶИКИСТОН

СУБЪЕКТИ СИЁСӢ ВА АМНИЯТИ МИЛЛӢ

БОНУВОНИ БЕҲТАРИНИ ДОНИШГОҶ

ИЛМИ Ӯ БО АМАЛАШ ӢР АСТ

ДАСТОВАРДҶОИ СОҶАИ МАОРИФ

МИНБАРИ ДОНИШЧӢ

ДАР СОЛИ 2017 ЧАРО 10100 ОИЛА ПОШ ХӢРД?

БЕҲТАРИН КОРМАНДИ ҒАЙРИШТАТИИ "ҶУМҲУРИЯТ"

Нашрияи расмии Ҷумҳурии Тоҷикистон - "Ҷумҳурият" аз рӯи натиҷагирӣ ва ҷопи мақолаҳои таҳлилию тадқиқотӣ ва рӯзмарра дар соли 2017 Зафар Мирзоён, ховаршинос, мушовири ректор оид ба иртибот бо ҷомеаи Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакиро "Беҳтарин корманди ғайриштатӣ" донист ва бо ифтихорнома қадрдонӣ кард. Инчунин, барои наشري матолиби ҷолиб ва иштироки ғоҷолона дар озмуни наشريяи расмии Ҷумҳурии Тоҷикистон - рӯзномаи "Ҷумҳурият" якҷо ба мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатии ноҳияи Айнӣ бахшида ба Рӯзи забони давлатӣ ва ба хотири гиромидошти Қаҳрамони Тоҷикистон Садриддин Айнӣ бо ифтихорнома сарфароз гардонида шуд.

ВЕСОМЫЙ ВКЛАД ЖЕНЩИН В НАУКЕ

Начиная с 2016 года по инициативе заместителя председателя Хатлонской области, доктора философских наук, профессора Хидирзода М.У. и Управления по делам женщин и семьи области проводятся научно-теоретические конференции на тему: "Вклад женщин в развитии современной науки".

Сама идея проведения конференций с участием женщин и девушек исходит из решений Генеральной Ассамблеи ООН, которая в 2016 году приняла резолюцию под №70/212, по результатам мониторинга ситуации последних 15 лет участия женщин и девочек в науке в рамках реализации Мировой Программы устойчивого развития до 2030 года с целью достижения полного и равного доступа женщин и девочек к науке, а также обеспечения гендерного равенства, расширения их прав и возможностей.

За это время, - отмечается в резолюции - мировое сообщество достигло значительных успехов в деле вовлечения женщин и девочек в науку. Несмотря на это, женщины и девочки до сих пор сталкиваются с ограничениями в этой сфере. Согласно исследованию, проведенному в 14 странах, возможность получения степени бакалавра, магистра и доктора для женщин в сфере науки составляет 18%, 8% и 2% соответственно, в то время как для мужчин эти показатели составляют 37%, 18% и 6%.

Именно исходя из данной ситуации, в ООН задумались над этой проблемой и решили учредить Международный день 11 февраля, чтобы актуализировать проблему и привлечь к ней целевое внимание.

По этому случаю, новоизбранный Генеральный секретарь ООН Антониу Гутерриш отмечает, что: "Нам необходимо поощрять девочек и женщин к полному раскрытию своего потенциала в качестве научных исследователей и новаторов и поддерживать их в этом".

Первая конференция 11 февраля 2016 проходила в узком кругу в зале Учёного Совета КГУ, где участвовали всего лишь 35 человек из числа женщин и девушек вуза. Но уже к 2017 году в оргкомитет областной конференции поступили более 30 статей женщин-ученых, соискателей, аспирантов, магистрантов и конференция на должном организаторском и научном пафосе состоялась в Дангаринском государственном университете.

В работе научно-теоретической конференции на тему: "Вклад женщин в современной науке", которая 10.02.2018 года в областном масштабе проходила в Кулябском государственном университете имени Абуабдуллох Рудаки участвовали более 80 женщин и девушек из высших и средних профессиональных учебных заведений Хатлонской области.

Перед началом конференции, которая была приурочена объявлению 2018 года - "Годом развития туризма и национальных ремесел", со стороны факультетов университета организована выставка научных достижений женщин и показ народных ремесел, а также продукции, производимых в цехах Технопарка университета.

Выступая на пленарном заседании, заместитель председателя Хатлонской области, доктор философских наук, профессор Хидирзода М.У., начальник Управления по делам женщин и семьи области Рахимзода Р. и ректор Кулябского государственного университета, доктор физико-математических наук, профессор, член-корр. АН РТ Абулло Хабибулло отметили, что год за годом увеличивается количество женщин и девушек, которые защищают кандидатские и докторские диссертации, поступают в аспирантуру, магистратуру и докторантуру PhD, в качестве соискателей разных вузов успешно проводят научные исследования. Свидетельство тому, возрастающий интерес к представлению статей на ежегодных научно-теоретических конференциях, выступления в мероприятиях городского, областного и республиканского масштаба.

Конференция продолжала работу в трёх секциях филологического, методического, исторического, политического, экономического и направления, где обсуждались более 86 статей научно-методического характера. Доклады и выступления

были содержательными и интересными и представлены в презентациях.

Следует отметить, что на сегодняшний день в Кулябском государственном университете обучением и воспитанием молодежи охвачено 176 женщин и девушек, из числа которых 1 доктор наук, 16 кандидатов наук и доцентов, 27 аспирантов и соискателей, 57 магистрантов и 14 докторантов PhD и более ведут научно-исследовательскую работу по 24 направлениям, 28 проблемам и 32 научно-исследовательским темам. Женщины и девушки университета активно участвуют в общественных мероприятиях, являются Отличниками образования и науки РТ, носителями государственных премий.

В заключительном заседании конференции 40 лучших докладов были удостоены Почётными грамотами оргкомитета и рекомендованы к печати в сборнике материалов конференции. Кроме того, статьи, содержащие публицистическое и воспитательное значение регулярно помещаются в страницах периодической печати страны.

Работа конференции была подытожена замечательной концертной программой, содержащая песни и стихи патристического характера, подготовленные работниками сектора культуры университета.

Однако, по инициативе Комитета по делам женщин и семьи при Правительстве Республики Таджикистан и руководства АН РТ 13 февраля т.г. состоялась уже V-ая Республиканская научно-теоретическая конференция под названием "Вклад женщин в развитии науки", в работе которой участвовали и женщины-учёные, магистранты, аспиранты, докторанты и соискатели Кулябского государственного университета имени Абуабдуллох Рудаки

Шарофат ХУДОЙДОДОВА, проректор по науке и инновации КГУ им. А. Рудаки

СИПОСНОМАИ РАИСИ ВИЛОЯТ БА ДОНИШГОҶ

Рӯзи 10-уми феввали соли ҷорӣ бо ташаббуси Мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатии вилояти Хатлон дар Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдаки конференсияи илмӣ таҳти унвони "Занон ва рушди илми муосир" бахшида ба Рӯзи умумиҷаҳонии занон дар соҳаи илм гузаронида шуд.

Дар анҷом аз тарафи Мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатии вилояти Хатлон ба ректори донишгоҳ доктори илмҳои физика ва математика, профессор, узви вобастаи АИ ҶТ Абулло Ҳабибулло ва ҳайати омӯзгорони донишгоҳ барои дастгириашон ҷиҳати баргузори конференсия бо сипосномаи раиси вилояти Хатлон Давлатшоҳ Гулаҳмадзода сарфароз гардонида шуд.

ХИЗРАЛӢ ҚОӢИ 1-УМРО ГИРИФТ!

Моҳи феввали соли ҷорӣ бо ташаббуси Кумитаи кор бо ҷавонон ва варзиши назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Федератсияи миллии Ҷиу-Ҷитсуи Ҷумҳурии Тоҷикистон мусобиқаи ҷумҳуриявӣ оид ба намуди варзиши Ҷиу-Ҷитсу дар шаҳри Душанбе гузаронида шуд. Дар ин мусобиқа донишҷӯи донишгоҳи Каримов Хизиралӣ дар вазни 80 кило насиби ҷои 1-ум гардид ва аз тарафи федератсия бо ифтихорнома ва тӯҳфаҳо қадрдонӣ карда шуд.

ИЗЗАТУЛЛО ДАР ҚОӢИ 2-ЮМ!

Моҳи феввали соли ҷорӣ бо ташаббуси Вазорати корҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Шӯрои ҷумҳуриявӣ "Динамо" бахшида ба Соли рушди сайёҳӣ ва хунаҳои мардумӣ мусобиқаи кушоди шахсӣ-дастави Вазорати корҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба гуштини тарзи "Самбо" гузаронида шуд. Дар ин мусобиқа донишҷӯи донишгоҳи Иззатуллои Давлатманд байни кормандони мақомоти ҳифзи ҳуқуқ, кормандони қудратӣ, қорхона ва идораҳои давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои дарёфти "Ҷоми вазири корҳои дохилӣ" дар вазни 82 кило ҷои 2-юмро насиб гашт.

ТАЪСИСИ АВВАЛИН РАДИО ДАР ДОНИШГОҶ

Бо дастгирии Кумитаи ҷавонон ва варзиши назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, дар якҷоягӣ бо садорати Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдаки 26-уми феввали соли 2018 дар факултаи филологияи тоҷик ва журналистика радиои факултавӣ бо номи "Сурӯши ҷавонӣ" ба фаъолият оғоз намуд. Бояд қайд кард, ки ҳадафи роҳандозии ин лоиҳа дар он аст, ки донишҷӯёни факултато дар вақтҳои танаффус ба гӯш кардани ахбору иттилооти таълими тарбиявӣ ва сиёсӣ фарҳангӣ ҷалб намуда, ҳамчунин дар баробари ин истифода ва коркарди онро аз тарафи донишҷӯёни фаъоли факулта низ ба роҳ мондаанд.

Ҳайати кормандони радио аз сармуҳаррир, муҳаррир, коргардон, ёвари коргардон, хабарнигорон ва наattoқон ташкил ёфта, эшон пайваста кӯшиш менамоянд, ки барномаҳои ҷолибу шуниданиро пешниҳоди шунавандагони худ гардонанд. Барномаҳои радио аз рӯзи душанбе то ҷумъа аз соати 7:40 шурӯъ шуда, то соати 14:00 идома меёбад. Рӯзи шанбе барномаҳои, ки то ин рӯз пахш шудаанд, гулчин гардида, пешниҳоди шунавандагон мегардад.

Боиси хушнудист, ки дар муддати кӯтоҳ радиои "Сурӯши ҷавонӣ" шунавандаи худро пайдо намуд. Устодону донишҷӯён бо радио ҳамкорӣ намуда, пайваста ба хонаи радио омада, фикру андеша ва тақлифоти худро пешниҳод менамоянд.

НАҚШИ ПЕШВОИ МИЛЛАТ ДАР РУШДИ ТОҶИКИСТОНИ НАВИН

Ба ҳамагон маълум аст, ки дар бунёди давлатдории ҳар як кишвар нақш ва мавқеи сардорӣ давлат хеле назаррас аст.

Дар рушд ва инкишофи соҳаҳои мухталифи идоракунии Тоҷикистони азиз саҳми ҳамаҷонибаи Пешвои миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон бузург мебошад. Бо назардошти ин, дар кишвари мо низ 16-уми ноябри соли 2016 Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон ба Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи рӯзҳои ид" тағйирот ворид намуд, ки тибқи он ҳамаҷонибаи 16-уми ноябр дар мамлакат ҳамчун "Рӯзи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон" таҷлил мегардад. Интиҳоби ин рӯз тасодуфӣ нест. Маҳз ҳамин рӯз дар соли 1994 нахустин маросими савгандёкунии Президенти нави Тоҷикистон Эмомалӣ Раҳмон баргузор шудааст. Ҳамзамон дар асоси қарори Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 26-уми октябри соли 2016 Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи Асосгузори сулҳу ваҳдати миллий-Пешвои миллат" ва бандан Қонуни конституционии Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи Асосгузори сулҳу ваҳдати миллий-Пешвои миллат" мақоми "Асосгузори Тоҷикистони соҳибистиқлол" дода шуд.

Заҳматҳои арзанда ва шабзандадорҳои Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар ташаққули давлатдории навини тоҷикон, таъмини сулҳу амният ва баланд бардоштани нуфузу эътибори Тоҷикистон дар арсаи байналмилалӣ нигаронида шудааст.

Дар соҳаи тоҷикистониҳо бистумин солгарди Ваҳдати миллий, 26-солагии Истиқлолияти давлатӣ ва 25-солагии баргузори Иҷлосияи 16-уми Шӯрои Олии Тоҷикистонро ҷашн мегузаранд. Созмони ҷаҳонии иқтисодӣ Тоҷикистонро дар миёни давлатҳои Осиеи Миёна амнатин кишвар аз назари сармоягузорӣ ва фаъолиятҳои иқтисодӣ эълон намуд. Соҳиб шудан ба чунин унвон дар ҳамаҷонибаи давлати ҷангзадаи Афғонистон, ки аз назари ҳамаҷонибаи Созмон ноамнатин кишвар барои сармоягузорӣ ва фаъолиятҳои иқтисодӣ хонда шудааст, исбот аз он аст, ки Ҳукумат ва мардуми Тоҷикистон бо сарварии Пешвои маҳбуб ва оқилу дурандешӣ худ барои таъмини сулҳу амнити давлати худ ва минтақа чӣ талошҳо ба харҷ медиҳад.

Нависандаи арсаи ҷаҳонӣ Чингиз Айтматов дар бораи раванди сулҳи тоҷикон ва саҳми Пешвои миллат Эмомалӣ Раҳмон чунин навиштааст: "Дар муддати хеле кӯтоҳ ба мувофиқа расидани тарафҳои ҷангзадаву даргир бозёфтӣ нодир дар ҷодаи сулҳофарӣ мебошад. Таҷрибаи ҷаҳонӣ нишон медиҳад, ки ҳал намудани қазияи ҷанги шаҳрвандӣ аз дигар намуди ҷангҳо душвортар аст. Ҷаноби Раҳмонов тавонист рисолати сулҳро ҷавонмардона ба дасти хеш бигирад".

Ин ҷо қабл аз он, ки ба суҳани хеш идома бахшем, бояд як нуқтаро ёдовар шуд ва он ҳам баръакси сарони ҳамсоҷишварҳо-Нурсултон Назарбоев, Сафармурод Ниёзов, Ислом Каримов ва Аскар Акаев хеле ва хеле ҷавон будану надоштани таҷрибаи зарурии фаъолияти сиёсии Эмомалӣ Раҳмон мебошад. Сарварони давлатҳои ҳамсоҷа ҳанӯз дар даврони Шуравӣ дар вазифаҳои баланди ҳизбӣ-давлатӣ қору фаъолият намуд, дар миқёси байналмилалӣ ҳамчун ходимони намоёни давлатӣ маъруф буданд. Ба ҳамаи ин нигоҳ накарда, сарвари ҷавони давлати тоҷикон ба шарофати шабзандадорӣ, сазӣю талош, омузиш ва кӯшишҳои зиёд тавонист, ки кишвари дар ҳолати маҳвунобудавӣ қарордоштаи тоҷиконро аз нав эҳё намояд ва ҷаҳониёро бо Тоҷикистон ва Тоҷикистонро ба ҷаҳониён муаррифӣ намояд.

Президенти Федератсияи Россия Владимир Путин дар васфи Пешвои миллати тоҷикон чунин изҳори назар намудааст: "Эмомалӣ Раҳмон яке аз сиёҳҳои барҷаста буда, дар байни сиёсатмадорони Иттиҳоди Давлатҳои Мустақил мавқеи намоёнро ишғол менамояд. Ин беҳуда нест. Тамоми ҷидду ҷаҳди ӯ аз он шаҳодат медиҳад, ки дар Тоҷикистон раванди сулҳ тавре пойдор аст, назираш дар ҳақиқат мамлакате, ки чунин вазъияти муташанниҷ дошт, дида намешуд. Ҳар он чӣ дар Тоҷикистон оид ба ин масъала амалӣ гардидааст, мисоли хубест барои бисёр халқову мамлакатҳои дигар".

Нависандаи маъруфи тоҷик Ато Ҳамдам дар "Идеал" ном мақолашон овардаанд!... "Ҳамон тавре, ки солҳои ба давлати мутамаркази тоҷикон роҳбарӣ кардани Исмоили Сомониро дар таъриҳи давраи Исмоили Сомонӣ меноманд, солҳоро, ки Президент ба хароҷу тақсим шудани мамлақати

хеш роҳ надод, оташи ҷанги бародаркӯшро хомӯш намуд, самтҳои ояндасози иқтисодиёт, сиёсат ва дигар соҳаҳои ҳаёти давлатро муайян намуда, рушду нумӯъ бахшид, давраи Эмомалӣ Раҳмон мегӯянд".

Президенти Ҷумҳурии Белорус Александр Лукашенко нигоштааст: "Тоҷикони сарбаланду меҳнатдӯст, боистеъдоду меҳмоннавоз воқеан ҳам бо ҳамватани худ Эмомалӣ Раҳмон ифтихор мекунанд. Сиёсати оқилона ва созандаеро, ки ин марди оқил, сиёсатмадори тавоно пеш мебарад, кишварашро аз маҳвшаӣ ҳифз кард ва ба ин сарзамин сулҳу осоиш овард".

Дар баробари тоҷикистониён берун аз кишвар ҳам ба Пешвои миллат ҳамчун бунёдгузори давлати навини тоҷикон ва меъмори сулҳу ваҳдат маҳбубияти бесоҷа зоҳир менамоянд. Дар анҷумани тоҷикон ва форсизабонони ҷаҳон, ки соли 2002 дар шаҳри Истаравшан баргузор гардида буд, Озарахши Ҳофизӣ (Олмон) зимни суҳанронии хеш аз ҷумла чунин изҳор намуда буд: "Ифтихори бузург аст, ки Шумо дар дили ҳамаи ҳамзабонон ва ҳамфарҳангон на танҳо дар қаламрави Тоҷикистон, балки бисёр дуртар аз марзҳои Тоҷикистон-Амрико, Олмон, Фаронса, Бритониё, Австралия ва ҳар ҷое, ки қаламрави густурдаи фарҳанги мост, хузур доред. Ба Шумо меҳр меварзанд, холисона ва бидуни эҳтиёҷ ва ниёз эҳтиром мегузоранд. Ин ифтихори бузургест, ки насиби як роҳбар дар замони ҳозира гардидааст".

Собиқраиси Ҷумҳурии исломи Афғонистон Бурҳониддин Рабонӣ ва сипахсолор Аҳмадшоҳи Масъуд (рӯҳашон шод бод!) хизматҳои бесоҷаи Пешвои миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмонро дар баъд эътибор овардани вазъи сиёсӣ ва ҷамъиятӣ, баргардонидани гурезаҳои иҷборӣ ба макони зисти доимӣ ва таъмини сулҳу амният таъкид сохта, гуфта буданд: "Ба халқ ва давлати Шумо раҳмати Худо омадааст ва чунин неъматӣ бебаҳоро ҳаргиз аз даст надиҳед".

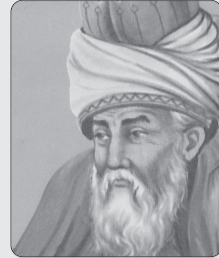
Президенти мо шахси бунёдкор ва сиёсатмадори оқилу хирадманд ва дурандеш аст. Ӯ дар оғози фаъолияти касбияшон ҳамчун Сарвари давлат гуфта буданд, ки барои расидан ба ҳадафҳои ниҳой омода аст, ки ҷони худро барои халқу Ватан фидо намояд. Имрӯзҳо низ ӯ ба ин суҳанони худ содиқ аст. Барои ҳамаи халқ ӯро дӯст медоранд, дастгирӣ мекунанд ва ҳамчун Пешвои миллат арҷ мегузоранд.

Субҳоналӣ МИРЗОЕВ,
асистенти кафедраи
таъриҳ ва ҳуқуқ

• Шеъри рӯз

Мавлоно Чалолуддини Румӣ

Ин нону оби чарх чу сел аст бевафо,
Ман моҳиям, наҳангаму Уммонам орзуест!
Яъқубвор "воасафо!"-ҳо ҳамезанам,
Дидори хуби Юсуфи Канъонам орзуест!
Валлах, ки шахр бе ту маро ҳабе мешавад,
Оворагии кӯҳу биёбонам орзуест!
3-ин ҳамраҳони сустаносир дилам гирифт,
Шери Худову Рустами Дастанаам орзуест!
Ҷонам малул гаит зи Фиръавну зулми ӯ,
Он нури рӯи Мӯсии Имронам орзуест!
3-ин халқи нуришояти гирён шудам малул,
Он ҳоюҳуву наъраи мастонам орзуест!
Гӯётарам зи булбулу аммо зи раиши ом,
Мӯҳр аст бар даҳонаму афғонам орзуест!
Дӣ шайх бо чароғ ҳамегашт гирди шахр,
К-аз деғу дад малуламу инсонам орзуест!
"Девони кабир"

ПАНЧ ҲИКМАТ

ҲИКМАТИ ЯКУМ

Як зан ба назди табибе омаду аз душмани хушдоманаш шикоят карда ва аз ӯ хост, ки барои куштанаш ёрӣ диҳад. Табиб он занро насиҳат намуд, вале он зан аз қасдаш намегашт. Табиб ночор ба ӯ шишаеро дода гуфт:

- Ин захро дар муддати се моҳ бо хӯрок омехта, ба ӯ бидеҳ, то ки мардум нафаҳманд.

Зан фарёд бароварда гуфт: - Чӣ гуна мешавад?! Ман душманамро хидмат кунам?

Табиб гуфт:

- Илоҷи дигар нест. Сипас, зан пули захро дода ба хона омад. Аз ҳамон рӯз сар карда, бо хушдоманаш муомилаи хуб мекард ва аз он захр кам-кам дар таом омехта ба ӯ медод. Аз миён як моҳ гузашт. Дар ин муддат хушдоман, ки меҳрубониҳои келинашро дид, ӯ ҳам келинашро дӯст дошт. Ҳарду беҳабар монданд, ки чӣ гуна дар байнашон муҳаббат пайдо шуд. Рӯзе келин ба андеша рафта, ногаҳон ба худ омад ва зуд ба назди табиб рафта гуфт:

- Маро аз ин бало халос кун. Ман намехоҳам, ки хушдомани меҳрубонамро аз даст диҳам.

Табиб гуфт:

- Ором бош. Он шиша захр надошт, балки давое буд.

Мантиқ: Барои муомилаи хубро аз дигар интизор шудан бояд худ муомилаи хуб дошта бошӣ.

ҲИКМАТИ ДУЮМ

Гӯянд подшоҳе нимашаб хоб дид, ки зиндонияш бегуноҳ аст. Пас аз хобаш бедор шудан ӯро озод кард ва гуфт:

- Ҳоҷате бихоҳ.

Зиндонӣ гуфт:

- Вақте худое дорам, ки нимашаб туро бедор мекунад, то маро раҳо кунӣ, номардӣ аст, ки аз дигаре ҳоҷат бихоҳам.

Мантиқ: Агар марди ростгӯ ва пок ҳастӣ, Худо ҳамеша бо туст!

ҲИКМАТИ СЕЮМ

Шахсе назди ҳакиме омад ва гуфт:

- Оё хабар дорӣ, ки фалон шахс дар бораи ту чунин ва чунон мегӯяд ва бисёр аз ту ғайбат ва бадгӯӣ мекунанд?

Ҳақим бо табассум рӯ ба ӯ кард ва ҷавоб дод:

- Он шахс тиреро ба сӯям партоб кард, аммо ба ман нарасид. Пас, чаро ту он тирро аз замин бардошти ва бар қалби ман фуру бурдӣ?

Мантиқ: Аз ғайбат ва ҷосусӣ парҳез бояд кард! Ҳеч вақт сабаби нақли кинаҳо ва душманиҳо набошед!

ҲИКМАТИ ЧОРУМ

Имом ба минбар мебарояд. Ба сараш ягон мавзӯе намеояд, ки ба мардум бигӯяд ва ниҳоят ба тарафи мардум садо мекунад:

- Эй ҷамоат! Ба сарам ягон мавзӯе намеояд, ки ба шумо нақл бикунам...

Писари имом дар кунҷи минбар нишастааст ва ба падар мегӯяд:

- Падарҷон! Ҳадди ақал аз минбар фаромаданро ҳам намедонӣ?

ҲИКМАТИ ПАНЧУМ

Солиёне пеш марде мезист, ки ҳамсари бадқору дузд дошт. Марди бечора ҳар чӣ ба хона меовард, ҳамсараш талаф мекард. Мард дармонда шуда буд ва намедонист чӣ кунад.

Рӯзе он мард ба хона дӯсташро ба меҳмонӣ тақлиф кард ва гӯшт овард, то занаш барои онҳо хӯроке таҳия намояд. Зан он гӯштро дуздона кабоб кард ва хӯрд.

Мард гуфт:

- Эй зан, меҳмон омадааст, гӯшт қучост? Бояд ғизое пеши меҳмон бурд.

Зан дар посух гуфт: - Гурба омаду гӯштро бурду хӯрд. Агар лозим аст, гӯшти дигаре таҳия кун.

Мард бедиринг ба ғуломи худ гуфт:

- Тарозуро биёвар ва ин гурбаро вазн кун.

Гурбаро вазн кард, ним ман буд.

Мард гуфт:

-Эй зани ҳиллагар, гӯштеро, ки ман овардам, ним ман буд ва як сер ҳам бештар, гурба ҳам ним ман аст. Агар ин гурба аст, пас гӯшт чӣ шуд? Ва агар гӯшт аст, пас гурба қучо рафт?

Ба ин сурат он зани ҳиллагар расво шуд ва макраш ошкор гардид. (Мазмун аз "Маснави маънави")

Таҳияи
Ҷаҳонгир РУСТАМ

Дар шебу фарози умр на-
фаре муваффақу комёб хо-
ҳад гашт, ки бо зуҳури ақлу
хирад рисолати ба дунё ома-
данашро хизмати содиқона
ба халқу Ватан қарор дода,
дар ин роҳ талошҳои хаста-
нопазир ба харҷ медиҳад.

Муҳаммад Абдурахмон
(Маҳмадов Абдурахмон На-
врӯзович) аз зумраи он соли-
кони роҳи илму маърифат-
танд, ки ҳанӯз аз овони до-
нишҷӯӣ бо хониши аъло, ин-
тизоми намунавӣ, ширкати
фаъолони дар қорҳои ҷамъ-
иятӣ ва ташаббускорӣ барои
ноил шудан ба фатҳи қулла-
ҳои баланди илм замина
гузошанд.

Маҳз заковату кордонӣ,
дониши мукамал ва ҷамъия-
тчи ӯро ба инобат гирифта,
раёсати Донишқадаи дав-
латии омӯзгории шаҳри
Кӯлоб (айни замон Дониш-

гоҳи давлатии Кӯлоб ба номи
Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ) соли
1984 баъд аз хатми факултаи
филологияи рус ҳамчун ассис-
тенти кафедраи коммунизми
илмӣ ба кор қабул намуданд.

Пайроҳаи пурмашаққат,
вале хеле бошарафи омӯзгорӣ
Абдурахмони ҷавонро ба
ҷодаҳои муҳаққиқ-коромӯзи
Донишгоҳи давлатии миллии
Тоҷикистон, аспирантураи
шуъбаи рӯзонаи кафедраи си-
ёсатшиносии Донишгоҳи дав-
латии ш. Мински Белоруссия,
муаллими калон, дотсент,
мудири кафедраи сиёсатшино-
сӣ, доктори илмҳои сиёсӣ
профессор, узви вобастаи
Академияи илмҳои иҷтимоӣ
педагогии Русия, сармутахас-
сиси шуъбаи илми ДДК, му-
аллими калони Коллеҷи ҳар-
бии Вазорати муҳофизати
Сармутахассиси шуъбаи му-
ҳофизати тартиботи ҳуқуқи Да-

ИЛМИ Ӯ БО АМАЛАШ ЁР АСТ

стгоҳи Иҷроияи Президенти
Ҷумҳурии Тоҷикистон, ректо-
ри Донишқадаи тарбияи ҷис-
мони Тоҷикистон, декани
факултети фалсафаи Дониш-
гоҳи миллии Тоҷикистон,
машваратчи калон-Сардори
шуъбаи амнияти иттилоотӣ,
пешгӯи ва робитаҳои байнал-
милалӣ дастгоҳи Шӯрои ам-
нияти Ҷумҳурии Тоҷикистон,
Директори Институти фалса-
фа, сиёсатшиносӣ ва ҳуқуқи
АИ ҶТ ва ҳамин аз 2017
инҷониб ноиби президенти
АИ ҶТ, раиси Шуъбаи ил-
мҳои ҷомеашиносӣ, узви во-
бастаи АИ ҶТ таҳриқ бахши-
да ӯро ҳамчун шахсияти ши-
нохта, ҳодими намоёни сиё-
сӣ ҷамъиятӣ, олими варзи-
да миёни ҷомеа муаррифӣ
намуд.

Профессор Муҳаммад
А.Н., давоми фаъолияти ил-
мии омӯзгории худ зиёда аз
20 китобу монография ва да-
стурҳои илми таҳқиқотӣ ва
150 мақолаҳои илмӣ-оммавӣ
таълиф намуда, нигоштаҳои
зиёди илмӣ-таҳқиқотиро дар
нашрияҳои Москва, Минск,
Киев, Вашингтон, Шветсия ва
Эрон ба таъриқ расонидааст.

Бояд тазаккур дод, ки та-
ҳқиқотҳои анҷомдодаи Муҳам-
мад А.Н. бо унвони "Муқад-
димаи идеяи милли" ва "Истиқ-
лолияти сиёсӣ ва таҳқиқи дав-
латдорӣ милли" аз ҷумлаи

таълифоти муҳиму арзишман-
де дар равияи илмҳои сиёсӣ
мебошанд, кифарогири муҳим-
тарин масъалаҳои милли дар
шароити нави дигаргунӣҳои
ҷомеа маҳсуб меёбанд.

Мундариҷа ва мазмуни ин
асарҳо саршори идеяҳои ваҳ-
дату истиқрори сулҳ буда,
ба рӯйхати таҳқиқоти бунёдӣ
шомиланд, ки мавриди исти-
фодаи умум қарор гирифта,
дар ташаккул ва тақомули
шуури ҷамъиятӣ нақши хоса
доранд. Таълифоти гуногунҷ-
абҳаи Муҳаммад Абдурахмон
Наврӯз таҳқиқоти арзишманди
замони соҳибистиқлол буда,
далели бунёди мактаби хо-
саи илмии муаллиф ба шумор
меравад. Маҳз бо дарназар-
дошти муҳимият ва муҳтавои
мондагори таҳқиқотҳои бунёдӣ
дар самти сиёсат ва давлат-
созии нави Ҷумҳурии Тоҷи-
кистон Муҳаммад А.Н барои
дарёфти Ҷоииза ба номи Аб-
ӯлӣ ибни Сино номзади са-
зовор арзёбӣ мегарданд.

Дар баробари ин, профес-
сор Муҳаммад А.Н дар тар-
бия намунои кадрҳои ба-
ландихтисоси илмӣ ва таш-
фиқу тарғиби сиёсати дав-
латӣ, ташаккул ва тақомули
шуури ҷамъиятӣ нақши
хоса ва саҳми арзанда касб
намуда, таҳти мушовирӣ ва
роҳбарии ӯ 3 нафар рисо-
лаҳои докторӣ ва 30 нафар

рисолаҳои номзадӣ таҳия ва
дифоъ намудаанд.

Барои ҳайати профессо-
рон, омӯзгорон ва кормандо-
ни Донишгоҳи давлатии
Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи
Рӯдакӣ мояи ифтихору сар-
фарозист, ки дастпарвари ин
маҳзани илму маонӣ профес-
сор Муҳаммад А.Н аз ҷониби
Шӯрои олимони Институти
фалсафа, сиёсатшиносӣ ва
ҳуқуқи АИ ҶТ барои дарёфти
Ҷоиизаи давлатии ба номи
Абӯалӣ ибни Сино пешбарӣ
гардидааст. Ин рӯйдоди фа-
раҳбахши илмию фарҳангро
аҳли илми донишгоҳ бо мам-
нуният пазируфта, номзадии
профессор Муҳаммад А.Н ба-
рои дарёфти Ҷоиизаи давла-
тии ба номи Абӯалӣ ибни
Сино ҳамаҷониба ҷонибдорӣ
менамоянд.

Абдулло ҲАБИБУЛЛО,
ректори Донишгоҳи
давлатии Кӯлоб ба номи
Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ,
доктори илми физика ва
математика, профессор,
узви вобастаи АИ ҶТ
Маҳмадулло ИБОДОВ,
доктори илми фалсафа,
профессор
Ҷумъахон АЛИМИЙ,
доктори илми филология,
профессор
Маҳмуд АБДУЛЛОЕВ,
доктори илми таърих,
профессор

ЗАРТОРБҲИ ТАБАРОВА: "БАРОИ БО КӮДАКОН КОР КАРДАН ОНҲОРО ДӮСТ БОЯД ДОШТ!.."

табий надошта бошад, бо кӯда-
кон кор кардан барояш басо
мушкил хоҳад гашт. Кӯдакон низ
дар навбати худ бо чунин омӯз-
гори маҷбури унс гирифта наме-
тавонанд. Яъне, аз чунин омӯз-
гор на ба кӯдак фоидае мера-
сад, на ба ҷомеа манфиате.

**- Муаллима, ин ҷумлаҳои
дар ҳамаҷоғи бо ҳақиқати
начандон ширини, ки зимни
маъракаи рӯикорномада пеш
назар меомад, қиёс карда, боз
шарҳи ин нуктаро низ аз
шумо пурсиданиам.**

- Ин ҳама хулосаҳо аз таҷ-
рибаи андӯхтаи 40-солаи хеш
бардоштаам ва дар қиёс бо
ҳақиқати воқеае, ки дар саҳнаю
толори ин Марказ рӯи кор ома-
да истода буд, бояд қайд созам,
ки аз ин 4 даҳсола 7 солашро
боз ба ҳамкорӣ бо Марказҳои
будубош ва тавонбахшии "Па-
расту" ва "Меҳрон" бахшидаам.
Бо қайди ин нукта гуфтаниам,
ки ҳуқуқи маънавий дорам, ки дар
ин бора низ хулосаи хешро дошта
бошам ва онро иброз намоям.
Ба қавле, хулосаҳои камина низ
асоси воқеӣ доранд.

Агар барои кӯдакони солим
ҳама шароитҳои ҷисмонӣ ра-
вонӣ барои таҳсилу тарбия та-
биатан фароҳам оварда
шуда бошанд, пас, кӯдакони им-
конияташон маҳдуд аз ин ҳама
имкониятҳо маҳруманд. Ба ибораи
дигар, ба омӯзгорон бо кӯда-
кони солим кор кардан нисбат
ба ҳақмақсонанон, ки дар ин
Марказҳои тавонбахшии фаъо-
лият доранд, кор басо осон аст.
Тавонбахшон он кореро ба со-
мон мерасонанд, ки омӯзгорони
мактабҳои муқаррарӣ тасаввур
ҳақ карда наметавонанд. Онҳо

ҳама кӯшишу дониш, таҷрибаю
малакаи хешро баҳри он сарф
менамоянд, ки кӯдакони им-
конияташон маҳдудро ба тарзи
ҳаёти ҳамсолони солимашон
ворид созанд. Чӣ гуна ин кор
пурмашаққат аст, волидайнӣ
кӯдакони имконияташон маҳдуд
худ нағз медонанд. Ва ман ба
нишони қайди заҳмату машақ-
қат, пуртоқатие, ки тавонбахшо-
ну мураббӣён, дигар кормандо-
ни ин Марказҳо нисбат ба кӯда-
кони имконияташон маҳдуд дар
яқҷоягӣ бо сарвари Ташкилоти
ҷамъиятии "Заршедабону",
зани ҳалиму меҳрубон, роҳба-
ри кордон Қаламнисо Абдуқа-
мова сарф мекунам, аҳсанту
офаринҳо хонда, арзи сипоси
бепоёнӣ хешро ба онҳо иброз
медорам.

**- Таъриқе мо оғаҳи дорем, дар
Донишгоҳи давлатии Кӯлоб
ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ
низ дар ин самт қорҳои назар-
расе ба сомон расонида шуд-
даанд ва натиҷаҳои онҳо низ
қобили зикр аст. Хуб мебуд,
сари ин масъала низ истода
гузашта, маълумоти беш-
тарро ба мо пешниҳод ме-
кардед.**

- Агар шумо дар хотир дош-
та бошед, Асосгузори сулҳу ваҳ-
дати миллии - Пешвои миллат,
Президенти Ҷумҳурии Тоҷики-
стон муҳтарам Эмомалӣ Раҳ-
мон қайд карда буданд, ки "На-
мегузорам, ки ягон фарди маъ-
нӯб, ятиму бесаробон худро та-
нҳо ҳис кунанд!" Дар пайравӣ ба
ин суханони пур аз меҳру шаф-
қати Сарвари давлатамон рек-
тори Донишгоҳи давлатии

Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи
Рӯдакӣ, доктори илмҳои физика
ва математика, профессор,
Узви вобастаи Академияи ил-
мҳои Тоҷикистон Абдулло Ҳаби-
булло низ ташаббуси нек ни-
шон дода, дар донишгоҳамон
"Маркази захиравӣ-машварати
таҳсилоти фарогир"-ро со-
зондонд, ки соли сеюм аст
фаъолият дорад ва ман роҳба-
рии онро ба уҳда дорам.

Бояд қайд кард, ки кушодашави
ин марказ зарурати айём ва
талаботи рӯз буд. Чаро ки, тавас-
сути ин марказ робитаи дониш-
гоҳ бо муассиса ва ташкилотҳои,
ки бо кӯдакону калонсолони им-
конияташон маҳдуд сару кор
доранд, қавӣ хоҳад гашт. Аз
ҷумла, бо Ташкилоти байналми-
лалӣ "Миссияи Шарқ", Ташки-
лоти байналмилалӣ Каритас,
Институти Ҷомеаи Кушоди "Бу-
нёди мадад", Ташкилоти ҷамъия-
тии "Заршедабону".

Илова бар ин, дар ҳайати
факултаи омӯзгории Дониш-
гоҳи давлатии Кӯлоб шуъбаҳои
"Дефектология", "Логопедия",
"Сурдопедагогика" ва "Олигоф-
ренопедагогика" амал меку-
нам. Чунон ки ба шумо маълум
аст, ҳамаи онҳо маҳз ба тайёр
кардани мутахассисони балан-
дихтисос барои кор дар чунин
марказҳои кор бо кӯдакони им-
конияташон маҳдуд машғуланд.
Ва қобили зикр аст, ки имрӯз
донишҷӯёни ин шуъбаҳо таҷри-
баомӯзии хешро низ бевосита
дар Марказҳои тавонбахшии
"Парасту" ва "Меҳрон" гузаро-
нида, дониши андӯхташонро
дар амалия мавриди истифода

қарор медиҳанд. Ба таври ди-
гар карда гӯем, донишҷӯёни
таҷрибаомӯз, аллакай имрӯз
қобилияти хешро месанҷанд, ки
оё онҳо омодаанд, ки ҳаёт ва
фаъолияти минбаъдаи қорӣ
хешро бо кӯдакони имконията-
шон маҳдуд бипайванданд.

Дар воқеъ, ногуфта намонанд,
ки имрӯз дар мактабҳои шаҳру
навоҳии минтақаи Кӯлоб 815
нафар кӯдакони имконияташон
маҳдуд паҳлӯ ба паҳлӯ бо ҳам-
солони сиҳатманди хеш таҳсил
карда истодаанд. Ҷамчунин,
дар худӣ Донишгоҳи давлатии
Кӯлоб айни замон 30 нафар
донишҷӯёни имконияташон
маҳдуд таҳсил карда истода-
анд, ки дар баробари шароити
хуби таҳсилро доштан боз бо
ғамхорӣ ва тавачҷуҳи бевосита
маъмурияти донишгоҳ,
ташкilotҳои ҷамъиятии дони-
шҷӯён фаро гирифта шудаанд,
ки ин ҳама метавон ҳамчун як
икдоми нек ва хайрхоҳона па-
зируфт.

**- Дар фуруварди сухан ба
шумо ва аҳли омӯзгорону до-
нишҷӯёни факулта, ба Мар-
кази захиравӣ-машварати
таҳсилоти фарогир таман-
нои онро дорем, ки дар қор
пурифтхори шумо бурдбо-
риҳои сарбаландиҳо ҳамса-
фаратон бошанд.**

- Ташаккур, саломат бошед!

Сухбатро:
Низом БАРОТОВ,
рӯзноманигор,
Узви Иттифоқи журнали-
стони Тоҷикистон, Аълочии
матбуоти тоҷик

- Омӯзгор кист?

- Вақте сухан аз боби "Омӯз-
гори ҳақиқӣ" меравад, дар паҳ-
лӯи ин ибора камина ҳатман
ибораҳои "майлу рағбат", "ша-
вқу ҳавас", "қобилияти истеъ-
дод"-ро мегузорам. Ва ҳатман
мафҳуми "табиатан"-ро асоси
онҳо карда, ва ин ҳама дар
яқҷоягӣ бо муҳаббати бепоён
нисбат ба касби хеш, кӯдакон,
ки вазифаи олими мо - таълиму
тарбияи насли наврас дар он
таҷассум меёбад, метавон та-
саввур кард. - иброз дошт, ҳам-
суҳбати мо, саромӯзгори фа-
култаи омӯзгории Донишгоҳи
давлатии Кӯлоб ба номи Аб-
ӯабдуллоҳи Рӯдакӣ, роҳбари
Маркази захиравӣ-машварати
таҳсилоти фарогирӣ до-
нишгоҳ Зарторбей Табарова дар
маъракае, ки ба наздикӣ дар
Маркази фарҳангии ҷавонони
шаҳри Кӯлоб бахшида ба Рӯзи
байналмилалӣ маънӯбон бар-
по гардид. Ва суханашро идо-
ма дода, - Агар ба умқи ин гуф-
таҳо ғутта занем, беихтиёр ме-
тавонем боз хулосаи дигарро
низ барои худ кашф созем:
касби омӯзгор аз он касбҳои,
ки агар кас шавқу ҳавас, майлу
рағбат, қобилияти истеъдоди

Фариштамоҳ ГУЛОВА,
рӯзноманигор.

Пеш аз ҳама бояд синну соли оилаҳои вайроншударо намоиш дод. Ба фикри ман ва он додаҳои ки дар даст дорам, бештар оилаҳои ҷавон вайрон мешаванд. Сабаби асосӣ дар омода набудани ҷавонон, рашик беасос, сатҳи пасти маълумот, надоштани ҳурмату иззати калонсолон ва омода набудан ба ҳаёти оилавӣ мебошад. Бештари ҷавонон дар ҳаёлот зиндагӣ мекунанд ва фикр мекунанд, ки ҳаёти оилавӣ мисли синамо мебошад, вале дар асл ин ворид шудан ба як оилаи дигар, қабули урфу одат ва расму оин, ба ҷой овардани ҳурмату иззат ва омода будан ба пастиву баландӣ. Мутаассифона, сатҳи пасти вазъи оилавӣ ва бо қарзу қавола гузаронидани тӯй маҷбур месозад, ки ҷавонон ба муҳочират раванд ва на ҳама ҷавондӯхтарон босавод ҳастанд ва сабр доранд.

Рашк, хоҳиш ва талаботҳои нолозим, ҷанҷол ва нофаҳмӣ бо хусуру хушдоман, дурӯғӣ, дугонабозӣ ва ғайра сабаби вайрон шудани оилаҳои ҷавон мегардад.

Индикаторҳо нишон медиҳанд, ки бисёриҳо пас аз вайрон шудани оила хонаводаи шавҳарро гунаҳкор мекунанд, аммо агар дар асл тадқиқот барем, миёни ҷавонон ҳамдигарфаҳмӣ вуҷуд надорад. Меҳонад, ки алоҳида зиндагӣ кунанд. Хуб аст, аммо имкон нест. Умедворам, ки сатҳи маърифати оиладориро баланд мебардорем ва оилавайрошавӣ камтар мешавад.

Хуршед МАВЛОНОВ,
рӯзноманигори рӯзномаи
"Ҷавонони Тоҷикистон".

Сабабҳои пош хӯрдани оилаҳо дар Тоҷикистон омода набудани ҷавонон ба ҳаёти мустақилона, даҳлати бемавриди хешовандон, ҳамдигарнофаҳмӣ, ҷангу ҷидол дар оила, хиёнати зан ё мард, муҳочирати меҳнатӣ, мушкilotи иқтисодӣ ва ғайра мебошад. Аммо аз миёни сабабҳои номбаршуда муҳочирати меҳнатӣ аз омилҳои асосие ба ҳисоб меравад, ки сари аксар оилаҳо "меҳӯрад". Муҳочирати меҳнатӣ бошад, ба мушкilotи иқтисодӣ ва камбизоатии оилаҳо бастагӣ дорад. Маълум аст, ки дар ҷомеаи Тоҷикистон вақте ҷавонон оиладор мешаванд, вазъи иқтисодии на ҳамаашон

ДАР СОЛИ 2017 ЧАРО 10100 ОИЛА ПОШ ХҶҶРД?

Яке аз мушкilotи ҷиддӣ ҷомеаи имрӯз пошхӯриши оилаҳо мебошад, ки ҳамаро нигарон кардааст. Масалан, дар соли 2016 8861 оила ҷудо шудааст. Агар раванди оилавайроншавӣ дар ҷомеаи мо чунин идома ёбад, пас аз 5-6 соли оянда теъдоди хонадоршавӣ ба хонавайроншавӣ баробар мешавад, яъне агар соли 2016 8861 хонавода вайрон шуда бошад, ин нишондод дар соли 2017 ба 10100 адад расид, ки нисбат ба соли қаблӣ 1239 шумора зиёд аст. Ҳол он ки дар соли гузашта 78757 оила сабти никоҳ шудаанд ва агар ба ҳисоби фоиз гирем аз 100%-и оилабарпокунии дар соли 2017 13%-ишон ҷудо шудаанд, ки ин нишондод манфӣ аст. Аз сабаби он ки ҷудошавиши оилаҳо дар байни синну соли гуногуни хонаводаҳо сурат гирифтааст, дар байн зиёда аз 8200 кӯдакон бе падар ва ё бе модар мондаанд. Рақамҳое, ки дар боло оварда шудаанд, ҳамагӣ оморӣ ҳастанд, аммо чаро нишондоди манфӣ сол то сол боло рафта истодааст? Вобаста ба ин савол аз чанд рӯшанфикр пурсон шудем.

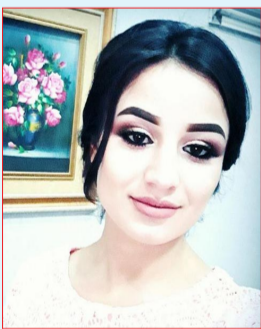
хубу муътадил аст. Ин ҳолат барои пешбурди оиладорӣ монеа мешавад. Бинобар ин, аксарияти ҷавонони нахонадор баъди оила барпо кардан ё аз бонк қарздор шудаанд ва ё аз шиносхояшон, инчунин аз сабаби набудани ҷои кори муайян, ки бо маошаш ҳам рӯзгор пеш равад ва ҳам қарзхояшро пардохт кунад, рӯ ба муҳочирати меҳнатӣ меоранд. Мардҳо, ки муддати дароз аз оила ва аз дидори ҳамсар дур мемонанд, гапу овозаҳо зиёд мешавад: ба зан хабар мерасад, ки шавҳараш дар Русия зани рус дорад. Ҷамчунин, ба шавҳар хабар мерасонанд, ки завҷааш ба корҳои ношоиста машғул аст... Мутаассифона, ин гапу овозаҳои беасос садҳо оиларо вайрон мекунанд. Инчунин, вақте ки ду ҷавони нав оиладоршуда аз ҳам дур мегарданд ба ҳам унс намегиранд, оила барояшон чандон муҳими арзишманд шуда наметавонад.

ҳозира вазъи иқтисодӣ низ боиси пош хӯрдани оилаҳои ҷавон мешавад.

Эмомназар ПИРНАЗАРОВ,
номзади илмҳои сиёсӣ, дотсент, мудири кафедраи назарияи иқтисодӣ ва молия.

Ба фикри шахси ман пош хӯрдани оилаҳои ҷавон якчанд сабабҳо дорад. Аз тарафи падару модарон, ё ин ки касоне, ки онҳоро иваз менамомоянд, ба инобат нагирифтани розигии онҳо ва дар синну соли ниҳоят ҷавон нагирифтани таҷрибаи зиндагӣ хонадор намудани фарзандонашон мебошад. Надонистани маърифати оиладорӣ ва хушунату зуроварӣ дар оила сабабҳои дигар мебошанд.

Шаҳёд ШАРИПОВА,
шоираи ҷавон.

Хонадорӣ ва ҳаёти мустақилона масъулияти хеле зиёдро талаб мекунанд. Сабабҳои пош хӯрдани оилаҳо низ кам нестанд, аммо якчанд омилҳои асосӣ ҳастанд, ки оилаҳо зуд аз ҳам ҷудо мешаванд ва пароканда мегарданд. Бархе аз ҷавонон ва ё онҳое, ки оила бунёд мекунанд, хеле бемаърифатанд, онҳо эҳтиромро наметавонанд ба наметавонанд онро ба ҷо оваранд. Инчунин, бесабрии занҳову духтарон яке аз омилҳои парокандагии оила ҳисоб мешавад. Духтарон вақте ки арӯс мешаванд ба хонаи бегона мераванд, бояд хуб донанд, ки барои бисёре аз хушдоманҳо осон нест зуд қабул кардани духтари дигар кас ба фарзандӣ, бояд сабр кард, то ҳарду тараф ба ҳам

мутобиқ шуд ва бояд эҳтиромро иззат кард, то хонаводаи шавҳар низ ба ӯ бовар кунанд. Як сабаби дигари ин воқеа ин манманӣву худхоҳии шавҳарҳо ҳам шуда метавонад. Мардҳо бисёри вақт аз бонувони худ фаромӯш мекунанд. Ҷамсару фарзанд ҳамеша бояд дар ҳаёти мард аввалдараҷа бошад ва меҳру муҳаббат нисбатан фарқкунанда бошад. Бояд онҳо эҳсос кунанд, ки дарқорианд. Пеш аз оиладор шудан ҳамдигарро нашинохтани тарафайн ҳам метавонад сабаб гардад, аммо сабаби хеле кӯчак, зеро бештари одамон баъд аз оиладоршавӣ ҳамдигарро мебинанд, аммо хеле ҳам меҳр мекунанд, ба ҳам гӯе ки садсолаҳо ошноянд. Ба ҳар ҳол бояд ризоияти ҳарду тараф ба назар гирифта шавад. Асосаш ин аст, ки дар ҳама ҳолатҳо занон ва мардон сабрро пеша кунанд ба рӯи нокомиҳо биханданду шукргузор бошанд.

Сайдамир ВАЛИЗОДА,
омӯзгор ва равоншинос.

Як сабаби хеле озордиҳанда ва сарсонкунандаи кӯдакон, ин вайроншавии оилаҳо (чи оилаҳои ҷавону чи собиқадор) ба ҳисоб меравад. Ҳолати ҷиддӣ сатҳи баланди азҳампошии оилаҳо дар ҷамъияти мо ба осонӣ мушоҳида кардан мумкин аст. Масалан, дар 15-20 соли охири тахминан ду маротиба зиёд шудааст. Баъди талоқдихӣ ҳам кӯдакон ва ҳам волидон онҳо кулфати онро камаш ду сол аз сар мегузаронанд. Сипас, мушкilotи мувофиқшавӣ дар оилаи нав барпомешуда ба миён меояд, ки баъзан солҳои тулонӣ давом мекунанд. Худо нишон адаҳад, вале Шумо то инро аз сар нагузаронед, тасаввураш ҳам карда наметавонед. Шояд бошад, вале мо чунин рақамро надорем, ки имрӯз дар Тоҷикистон чанд фоизи оилаҳо бо падарандар ё мо-

индар зиндагӣ мекунанд. Ё миқдори чунин оилаҳо аз оилаҳои муқаррарӣ чи миқдор каму зиёд аст.

Аксарияти талоқҳо аз мӯҳлати шиносоии хеле ками ҷавонон то никоҳ фаҳмида шаванд, қисмати дигарашон аз никоҳҳои бармаҳал шаҳодат медиҳанд. Яъне, қисмати зиёди нахонадорон то никоҳ яқдигарро хуб намешиносанд, аз ҳаёт ва фаъолияти яқдигар воқиф нестанд. Боз мушоҳидаҳо нишон медиҳанд, ки баъзе ҷавонписарону ҷавондӯхтарон эркатулфоранд. Ба худашон ҳар гуна тӯхфаҳои қимматбахш, аз ҷумла мошинҳои боқарру фар ва амсоли инҳоро раво мекунанд. Охир, бахту иқболро бо молу амвол харида намешавад-ку! Онҳо ба никоҳ ва оила чун сарчашмаи дилхушиҳои беҳудуд муносибат мекунанд. Ҳатто, волидон боре ҳам таъкиди наметавонанд, ки оилаи ин боғеро мемонад, ки барои ҳосили бунуқсу солим гирифтани онро бояд нигоҳубин ва парасторӣ намоӣ!

Савлатбӣ НАБИЕВА,
мудири кабинети педагогика.

Пешвои миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон соли 2015-ро Соли оила эълон намуда буданд. Роҳбарияти мамлакат муомилаву зиндагӣ, рафтору урфу одат ва тарзи рӯзгори оилаҳо, бахусус ҷавонорро дидаву муқоиса намуданд, ки пешгирӣ ва нигоҳдошти оилаҳо, бахусус оилаҳои ҷавон имконпазир гаштааст. Аз ин рӯ, пирони рӯзгордидаро мебоист, ҷавонорро, ки ояндаи миллату давлат маҳсуб меёбад, бояд ҳамчун ояндадор ва сазовори зиндагии шоиста муаррифӣ намоянд, зеро оилаи солим, ҷомеаи солим ва ҷомеаи солим дар натиҷа миллалӣ солим аст.

Таҳияя
Гулафзои ДАВЛАТ

ҲАМГИРОИИ ТАҲСИЛОТ- ТАЛАБИ ЗАМОН

Истиқлолияти Ҷумҳурии Тоҷикистон барои рушди гуногунҷанбаи хоҷагии халқи мамлакат заминаҳои мусоид фароҳам оварда, маҳз дар ин давра механизмҳои институтсионалӣ ва санадҳои меъёрию ҳуқуқӣ ҷиҳати таҳкими равобит ва муносибатҳои ҳасана бо кишварҳои хориҷӣ дар бахшҳои мавриди таваччуҳи тарафайн, аз ҷумла соҳаҳои иқтисоду тиҷорат, маорифу фарҳанг, кишоварзӣ ва варзишу сайёҳӣ, ҳарбию сиёсӣ ва гуманитарӣ таҳия гардиданд.

Дар ин росто, дар самти ба роҳ мондани ҳамкории дуҷониба бо Федератсияи Россия низ таҷрибаи кофӣ андӯхта шуда, теъдоди зиёди Созишномаҳо ва қарордодҳои ба тасвиррасида далели ин гуфтаҳост.

Мавриди тазаккур аст, ки дар доираи чунин як Созишнома миёни Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ бо Ширкати ғайритиҷоратии "Среднерусский университет", ки он ҳамкории байналмилалиро дар соҳаи маориф, корҳои илмӣ- таҳқиқотӣ ва фаъолияти илмӣ- инноватсионӣ, бозомӯзӣ ва тақмили ихтисоси олимону омӯзгорон, мубодилаи академии донишҷӯён, табиқи лоиҳаҳои муштараки таълимию илмӣ, магистратура, аспирантура, дипломҳои душаҳравандӣ, воридшавӣ ба фазаи таҳсилоти ҷаҳониро дарбар мегирад, иштирокдори Аввалин Форуми профессорони Россия гардидам.

Аввалин Форуми Профессорони Россия 1 февралӣ соли 2018 дар Донишгоҳи Россиягии дӯстии халқҳои ш. Москва бо ташаббуси Ташкилоти Ҷамъиятии "Чаласаи профессорони Россия", ки ба он 3000 нафар профессорон аз марказҳои бонуфузи илмӣ ва илмӣ-педагогии Россия бо роҳбарии мудирани кафедраи ҷомеаи шаҳравандии ДДМБМ (Р) ВКХ ФР шомиланд, сармуҳаррири гурӯҳи нашрии "Юрист", доктори илмҳои ҳуқуқшиносӣ, профессор В.В. Гриб ва роҳбари дастгоҳи "Чаласаи профессорони Россия", доктори илмҳои иқтисодӣ А.А.Панарин баргузор гардид.

Ширкати намояндагони донишгоҳҳои бонуфузи ФР ва ИДМ, вазоратҳои илму маориф, кормандони мақомоти идоракуни ва АИ ФР дар қорӣ Форуми нишонӣ возеҳи муҳимият ва дархӯри замон будани мавзӯҳои матраҳшаванда маҳсуб меёбад.

Вазифаи аввалинда-раҷаи Форуми мазкур-ташкили мубоҳисаи ҳирфавии профессорони муассисаҳои таҳсилоти олий ва ҷамъиятҳои илмию педагогӣ буда, он фазаи мусоидро ба муколамаи созгор миёни ҷомеаҳои илмӣ-омӯзгорӣ, ниҳодҳои давлатӣ ва иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ ба вуҷуд овард.

Мавзӯи асосии Форум "Проблемаҳои илми муосир: таҳдидҳои нав" ба ташакулли стратегияи нави рушди илму маориф то давраи соли 2030 нигаронида шуда, дар идомаи он масъалаҳои марбут ба мавқеъ ва манзалати профессорон дар самти рушди илму маориф, ҳамгироии таҳсилот ва илм, васеъ ба роҳ мондани доираи таҳсил дар хориҷа матраҳ гардиданд.

Яке аз масъалаҳои муҳими рушди соҳаи маориф,- қайд намуданд иштирокчиён, - ин дастрасӣ ба грантҳо мебошад, ки бевосита барои дар донишгоҳҳо таъсис додани озмоишгоҳҳо, марказҳои муосири илмӣ ва табодули академии донишҷӯён равона карда мешаванд.

Тавре ишора рафт, дар Форум оид ба мавқеъ ва нуфузи профессор дар ҷомеа масъалагузори карда шуда, ибраз гардид, ки бояд дар ин самт аз ҷониби Вазорати маориф ва илм санадҳо ва стандарҳои меъёри-ҳуқуқии таҳия карда шаванд, то қойгоҳ ва вазифаҳои профессорон муайян ва ҳуқуқҳои онҳо ҳифз гарданд.

Аз ҷониби роҳбари дастгоҳи "Чаласаи профессорони Россия", доктори илмҳои иқтисодӣ А.А.Панарин пешниҳод гардид, ки дар донишгоҳҳо шумораи кафедраҳо, теъдоди маҷаллаҳои илмиро, ки олимону муҳаққиқон метавонанд натиҷаҳои тадқиқоташонро интишор намоянд, зиёд намуда, ҷоизаи нави "Профессори сол" таъсис дода шавад, то олимони Россия ва дигар кишварҳо соҳиби кодекси этикӣ бошанд.

Ба андешаи А.Панарин: "Мақсад - баланд бардоштани нуфузи профессор, яъне ин эҳтироми хосаи ҷомеа ба олимони ва албатта, музди меҳнати арзанда мебошад".

Ман ҳамчун иштирокчи ба итминон гуфта метавонам, ки Форуми профессорон дар ҳамкорӣ бо намояндагони кишварҳои шарик аз нигоҳи тоза муколама ва мубоҳисаи мондагори ҷиҳати ҳалли вазифаҳои бузурги замони муосир дар мисоли ҳаракати профессорони Россия ба вуҷуд овард.

Форуми мазкур бори дигар собит намуд, ки илму маориф соҳаҳои қалидӣ мебошанд, ки ояндаи ҳар як давлату миллат аз онҳо вобаста буда, бо мусоидат ба пешрафти иқтисодиёт, тавсеа ва таҳкими нерӯи зеҳнӣ ҷиҳати рафъи мушкилот ва таҳдидҳои вақт нақши муҳим дорад.

Масъалаҳои дар Форум матраҳгардида аз ҷониби коршиносони бонуфуз, олимони, ходимони давла-

тию ҷамъиятӣ бешубҳа дар ташаққули муносибатҳои нави стратегӣ ҷиҳати табиқи нерӯи муқтадирӣ илмию муассисаҳои олий, рушди инноватсионӣ ва таҳкими афзалияту рақобатпазирии онҳо пурманфиат хоҳанд буд.

Дар фарҷоми Форуми Ҷалнома (Резолюция) қабул карда шуд, ки он бо дарназардошти таҷрибаи ҷаҳонӣ рушди таҳсилоти олий, тадбирандешиҳоро ҷиҳати таъминоти меъёрию ҳуқуқии рушди илмӣ- техникаӣ, ҳамгироии илм, таҳсилот ва истеҳсолот дарбар гирифтааст:

- Дастигирии ҷамъона-баи самтҳои афзалиятноки илм ва таҳсилот;

- Фароҳам овардани шароити мусоид дар кишвар, ҳамзамон дар хориҷи мамлакат ҷиҳати ҷалби сармоя дар фаъолияти илмӣ-инноватсионии муассисаҳои таҳсилоти олий, марказҳо ва ҷамъиятҳои илмӣ ва ҳифзу ҳимояи моликияти зеҳнӣ;

- Тавсеаи ҳамкории миёни сохторҳои марказӣ, минтақавӣ, давлатӣ ва ҷамъиятии соҳаи маориф ҷиҳати таъсиси равия ва ихтисосҳои нав бо мақсади омода намудани мутахассисон, аз ҷумла кадрҳои баландихтисоси илмӣ, ташкили аттестатсия ва литсензиякунонии муассисаҳои таҳсилоти олий;

- Ҳавасмандгардонии ташаббусҳои муассисаҳои илмию таълимӣ, олимони ва муҳаққиқон бо баргузор намудани маросими супоридани ҷоизаи "Профессори сол" ва ғ.

Форуми профессорон бо ширкати намояндагони ҷомеаҳои мухталифи илмию педагогӣ, академияи илмҳои, Вазоратҳои илму маориф, дигар ташкилоту муассисаҳо ба муттаҳидии профессорон мусоидат намуда, муколамаи созандаро миёни мақомоти марбута ҷиҳати рушди институтҳои ҷомеаи шаҳравандӣ, дар маҷмӯъ ҳамгироии таҳсилот ба вуҷуд овард.

Абдулло ХАБИБУЛЛО,
ректори Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ,
доктори илмҳои физика ва математика, профессор, Узви вобастаи АИ ҶТ, иштирокчи Форуми 1-уми профессорони Федератсияи Россия Кӯлоб-Москва-Кӯлоб, 1-2 февралӣ соли 2018

ЭМОМАЛИ РАҲМОН - НИЁЗИ ТАЪРИХИИ ХАЛҚИ ТОЧИК

Матлуба ИЗЗАТОВА,
ассистенти кафедраи таърих ва ҳуқуқ

Мо, муаррихон ва таҳлилгарон бояд ки ба тадқиқот амалан машғул шавем, ки ба ҳалли вазифаҳои мушаххас равона шудаанд. Дар мисоли Эмомалӣ Раҳмон ва нақши он дар нигоҳ доштани Истиқлолияти Давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон.

Хатари беному нишон гаштан ва аз арсаи тамаддуни ҷаҳонӣ ногаён рафтани ба сари миллати тоҷик дар тули ҳазорсолаи мавҷудияташ на якбору дубор фитодааст. Таърих гувоҳаст, ки бар асари истилои пай дар пайи аҷнабиён ва қабран ба сари халқи тоҷик бор кардани тамаддуни арзишҳои фаҳангии бегона чи дар аҳди кишвар кушоиҳои Мақдуниҳо чи дар даврони ҳуҷуми Араб, Туркони қипчоқи, Муғулҳо, Туркҳои Барлосӣ, Манғитҳо, Россияи подшоҳӣ ва дар давраи Ҳукумронии сотсиалистон тақдирҳои ҳастии давлат, миллат, забон ва фарҳанги чандин ҳазорсолаи ниёғони мо дар хатари нестшави

ви қарор дошт.

Истиқлолияти давлатии Ҷумҳурии Шуравӣ аз ҷумла Тоҷикистон, дар ибтидо ба пароканд шавии империяи абарқудрати Шуравӣ ва фаро расидани марҳилаи таърихӣ рост омад. Раванди фарорасии истиқлолияти давлатӣ ва худро Ҷумҳурии Тоҷикистон мустақилу субъекти комилҳуқуқи муносибатҳои Байналхалқӣ эълон намуданд. Мутаассифона, ин имконияти бузурги таърихӣ дар сатҳи матлуб истифода нашуд ва боиси сар задани тазоҳуроти муқовиматҳои шахрвандӣ гардид. Нерӯҳои нав зуҳури сиёсӣ дар фаъолияти амалии худ ба зиёдаравӣ, сиёси созии мушкилоти ҷомеа, баъзан радикализм ва аъмоли харобгарии сиёсӣ роҳ медоданд ва барои ризоияти ҷамагонии умуми халқӣ ва ваҳдати миллӣ талоши зарурӣ на доштанд. Дар марҳилаи аввали истиқлолият чунин ҳодиса руҳ дод ва зидиятҳои гурӯҳӣ ба миён омаданду оташи ҷанги байни ҷамъатанон аланга зад ва хатари аз байн рафтани давлати навини тоҷикон ва Ҳукумати ҷамъон вақта шахрвандони худро ҷимоя карда наметавонист.

Бояд зикр сохт ки бисёри коршиносони соҳаи сиёсат ва ҷомеашиносии оид ба масъалаи дар шароити Ҷаҳонишавӣ ва ба сиёсати ҷаҳонӣ ворид шудан ҷамчун як давлати мустақили миллӣ басо душвор аст ва на ҳар халқу

миллат ба чунин як дастоварди бузург ноил шуда метавонад.

Эмомалӣ Раҳмон ҳамчун як сиёсатмдори бохирад ҳанӯз дар давраи аввали фаъолият воқеияти ба миён омадари хуб дарк карда буд, ки барои оташбаси ҷанги шахрвандӣ дар кишвар, баргардонидани гурезагон ва муҳоҷирони маҷбурӣ аз ҷойи иқомати доимӣ, барқарор намудани ҳазорҳо хонаҳо, боз доштани пастшавии иқтисодиёт, ҷалб намудани сармояи хориҷӣ ва рушди Тоҷикистон, муттаҳид намудани халқ зарур аст. Воқеан ба арсаи сиёсат ва таърихи навини халқи тоҷик омадани Эмомалӣ Раҳмон ниёзи таърихӣ ва марҳилаи сарнавиштасоз буд. Роҳро, ки Эмомалӣ Раҳмон барои бунёди ҷомеаи шахрвандӣ ва давлатдорӣ миллӣ боз намуд, ҷамчун як мактаб ва ё шеваи тозаи сиёсӣ абадан дар таърихи халқи тоҷик сабт гардид. Чунин як сиёсати дуруст ва оқилонаю мантиқӣ дар шароити имрӯзаи халқи тоҷик аз дури таърихи ниёз дошт.

Хулоса Таърих исбот намудааст, ки танҳо муттаҳидӣ дар атрофии Роҳбари давлат ва пайравӣ аз ғояҳои созиандаю илҳомбахши Пешвоён ва бунёдгузори давлатҳои гарави бузургӣ ва рушди устувори давлату миллатҳо будааст. Гунёдгузори давлати миллӣ эҳтиром ва ҳифзи арзишҳои демократӣ ва дунявӣ ки Пешвои миллат барои мардуми Тоҷикистон эҳдо намуд.

ҲУВВИЯТИ МИЛЛӢ ВА ХУДШИНОСӢ

Ҳуввияти миллат бо мустаҳкамаи ва устувории унсурҳои ҳастии он: забон, фарҳанг, таърих, иқтисод, ҳудуд, психология, урфу одат, анъанаҳо ва дигар арзишҳои миллӣ алоқамандӣ дорад. Ҳуввияти миллӣ одамонро муттаҳид месозад ва барои расидан ба мақсади муайян ба як самт равона месозад. Ҳуввияти миллӣ бояд ҳамеша арзишҳо ва орзуи ормонҳои мардум ё миллатро дар худ инъикос намоянд, вагарна рисолаташро аҷом дода наметавонад. Ҳуввияти миллӣ бояд бархурди дарди мардум бошад. Танҳо арзишҳои нодиртарини миллӣ, ҳуввият ва худшиносии миллӣ ҳамчун нерӯи муттаҳидсозандаи гуруҳҳои манфиатҳои мухталиф доштаро ба ҳам оварда метавонаду халос.

Чи тавре, ки дар адабиёти илмӣ таъкид гардидааст, нахустин бор Суқрот ба инсон муроҷиат карда хитоб кард, "Худро бишно-с. Худшиносии аз ҷониби инсон шинохтани ҷисмаш, фикраш, эҳсосаш, мавқеаш ва муносибаташ, ҳуллас, ба ҳайси шахсияти ҳосу воҳид шинохтани хеш мебошад. Худшиносии маркази махсуси шуури мост. "Ман" - инсонро худшиносии ба ҳеҷ ваҷҳ густастапазир намебошанд. Аммо худшиносии миллат аз худшиносии ифродӣ, фардӣ ва алоҳида каме фарқ дорад. Худшиносии фардӣ ҳамин тавр чун қуллаи баланди маърифати рӯҳии инсон се зинаро дар бар мегирад: худдаркунӣ, худназораткунӣ ва худ тақомул диҳӣ. Худшиносии миллат ба ақидаи мо ин пеш аз ҳама эҳсоси дарки зарурати ваҳдат ва якпорчагии обу хок ва марзубуми миллӣ, эҳсоси улфат байни афроду ҷомеа, дарки зарурати иттифок, ҳамбастагӣ ва нафси воҳид, чун як тану як ҷон аст.

Он бештар дар ду шакл: ифтиродӣ ва дастҷамъӣ ба амал меояд. Дар доҳили нерӯҳои мухталифи иҷтимоӣ ва ё умумиятҳои гуногун одамон зудтар ва осонтар талаботу манфиатҳои идеалҳои сиёсии худро доништа мегиранд. Ба мақом ва нақши хеш дар муносибатҳои сиёсии ҷомеа хубтар сарфаҳм мераванд. Худшиносии миллӣ имконият ва қобилияти одамон дар сатҳи ифтиродӣ, дар таркиби иттиҳодияҳои ҷамъиятию иҷтимоӣ, нерӯҳои иҷтимоӣ ва умумиятҳои иҷтимоӣ оиди дарк намудани мақом ва нақши хеш ба сифати субъектҳои махсуси муносибатҳои иҷтимоӣ, фаъолияти иҷтимоӣ ва иштироки онҳо дар раванди иҷтимоӣ ва инчунин оқибат воқеагардии ин навъи қобилият мебошад.

Дилшод БОЙМАТОВ,
ассистенти кафедраи фалсафа

ОМОДАГИИ ҶАВОНОН БА БУНЁДИ ОИЛАИ СОЛИМ

Файзали ТОИРОВ, ассистенти
кафедраи фалсафа

Оила - ин шоҳсути бинои ҷамъият аст, ки тавассути он пешравии ҳаёти иҷтимоию иқтисодии ҷомеа ба танзим мебарояд. Эмомалӣ Раҳмон

Ба андешаи ҷомеашиносии машҳури фаронсавӣ Огюст Конт "Оила - ин аввалин мактаби ҳастии иҷтимоӣ аст, ки инкишофи фард ва иҷтимоишавии он, рафтори ҷозии мутубикшавии фардро бо дигар одамон меомузонад". Тавассути оила гузашти имрӯз ва ояндаи ҷамъиятҳо ба ҳам пайваст мегарданд. Вазифаи муҳими оила - ин интиқоли урфу одат аст, ки маромияти иҷтимоиро таъмин менамояд.

Ҷавонон бояд аз ҷиҳати ахлоқӣ ба камол расанд ва ба моҳияти оила, муносибати зану шавҳарӣ, ба ҷо овардани ҳурмати эҳтиромӣ яқдигар расанд, дар лаҳзаҳои душвор ҳамдигарро ҳурमत кунанд, мададгори яқдигар бошанд. Ба хубӣ эҳсос намоянд, ки оила ин манбаест, ки ду ҷавонро бо ҳам мепайвандад. Аз ин ҷиҳат оила дар асоси ризоияти тарафайн, муҳаббат ва дӯстдорӣ ташкил карда шавад. Ба ҳеҷ ваҷҳ оила дар асоси пулу мол ва қалинг ташкил карда на шавад.

"Пеш аз ҳама ҳамсари ҳаёти хушмуомила, покдин, қадбонӯй хуб, шавҳарро дӯст дорад, бо шарму ҳаё, некукирдор, кӯтоҳда-

сту кӯтоҳзабон, чизнигоҳдоранда ва некрафтор бошад". Аз нигоҳи Кайковус занро аз хонадо-не бояд интиҳоб кард, ки аззои оила, волидайн, ҳешу ақрабо шахсонӣ некукор, тарбиядида ва пеш аз ҳама шахсонӣ комил бошанд.

**Зани хубу фармонбари порсо,
Кунад марди дарवेशро подшоҳ.**

Оиладоршавии бе муҳаббат хато аст, ё ба табиб мебарад, ё ба суд.

Моҳҳои аввали зиндагӣ ин моҳи бисёр ҳассос аст, ки бо муносибатҳои самимона, нармамуоилагӣ ва рафтори хуб, инчунин мутубикати психологӣ, ахлоқӣ-иҷтимоӣ ва физиологӣ пойдорӣ оила устувор мегардад.

Ҷамдигарфаҳмӣ, ёри байни ҷамдигарӣ, боварӣ доштан ба яқдигар, сабуру таҳаммул, мувофиқати вазифа ва нақшҳои оилавӣ дараҷаи инкишофи таъсири байниҷамдигарии доҳили оилавино таъмин мекунанд. Чунин вобастагии пайваस्ताгии ҷамақонибаи аззоёни оила ва ҳам таъсиррасонии онҳо боиси устувории суботи низоми оилавӣ мегардад.

Тайёрии иқтисодӣ ва иҷтимоии ҷавонон ба ҳаёти муносибатҳои оилавӣ маъсалаҳои зеринро дар бар мегирад.

1. Ҷавонони ба ҳаёти оилавӣ омодашудаи маъсалаҳои иқтисодиро хуб донанд. Масалан вобаста ба маоши моҳона оиларо ба танзим дароранд. Тадқиқотҳои сотсиологӣ, философӣ, сиёсатмадорҳо ва психологҳо нишон доданд, ки баъди 23-24 солағӣ ҷавондорон ва ҷавондухтарон аз ҷиҳати ахлоқ обутоб меёбанд. Моҳияти оиларо дарк мекунанд ва дар

баробари ин аз ҷиҳати иқтисодӣ, оиларо, ки аз ҳамсару шавҳар иборат аст, таъмин карда метавонанд.

2. Аз ҷиҳати иқтисодӣ ва моддӣ таъмин будани оила (телевизион, радио, компютер, яхдон) ва ғайра.

3. Риояи ҷамфӣқӣ ва ҷамдигарфаҳмӣ дар байни зану мард.

4. Эҳсоси ҳисси маъсулиятшиносӣ дар муносибатҳои оилавӣ ва тарбияи фарзандон.

5. Дар оила фароҳам овардани шароити мусоиди истироҳат ва фароғат.

6. Шавқовар ва ба таъби дил будани машғулиятҳои зану шавҳар.

**Лаззати умрат агар хоҳӣ ба даҳр,
Бош доим пурҳазар аз хашму қаҳр.**

Дар баромадҳои пурмуҳтавои сарвари давлат, ки муфассал ва сар то сар дилсузона мебошад. Яке аз иқдомҳои сиёсати хирадмандонаи Асосгузори Сулҳу Ваҳдат Пешвои миллат Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон доир ба проблемаҳои демографияи ва оқилона ба танзим даровардани оила равона карда шудааст. Дар воқеъ вазъи зиндагии имрӯза, тараққиёти сусти истеҳсолот, дуруст идора накардани шаклҳои гуногуни хоҷагидорӣ ва дигар ҷанбаҳои иҷтимоӣ, алаҳхусус афзоиши босуръати аҳоли Пешвои миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмонро водор сохт, ки ба проблемаи мазкур бо таҳлили амиқи илмӣ баромад кунад ва мардуми ҷумҳуриро баҳри пешгирӣ кардани ин мушкилот даъват намояд.

Худованд баракати ризқи оиларо дар муҳаббати зану шавҳар пинҳон кардааст. (маънои Ҳадис)

Аз дӯстдорӣ оила дӯстдорӣ Ватан тавлид меёбад.
(Чарлз Дикенс)

МУБОДИЛАИ МОДДАҶОИ ОРГАНИКӢ БАРОИ ИНСОН

Тавсифи умумӣ ва аҳамияти мубодилаи моддаҳо. Дар байни организм муҳити мунтазам мубодилаи моддаҳо ва неру ба амал меояд. Аз лаҳза ба организм дохил шудани об ва моддаҳои ғизоӣ мубодилаи моддаҳо муҳити берунӣ сар мешавад, як қисми моддаҳо дар нойи ҳозима то ҳадди оддитарин таҷзия шуда, ба муҳити доҳили организм ба хун ба ҳуҷайраҳо дохил мешаванд. Дар ҳуҷайраҳо раванди дигаргуниҳои кимиёвӣ онҳо биоинтези сафедаю чарбҳо ва карбогидрадҳои ба организм хос, инчунин таҷзияи пайваस्ताгӣҳои мураккаби органикӣ ба амал меояд. Дигаргуниҳои моддаҳо дар натиҷаи таъсири ферментҳо ба вучуд омада, бо роҳи асабӣ - ҳуморалӣ танзим мешавад.

Маҳсули охири мубодилаи моддаҳо бо пешоб, наҷосат, арақ ва бо роҳи нафас берун бароварда мешавад. Силсилаи мураккаби табaddулотӣ моддаҳоро дар организм мубодилаи моддаҳо меноманд, ки он аз лаҳза ба организм дохил шудани онҳо то пурра хорҷ шудани маҳсули таҷзияро дар бар мегирад. Дар раванди мубодилаи моддаҳо организм барои бунёди ҳуҷайраҳо модда ва барои раванди ҳаётгузаронӣ неру мегиранд.

Мубодилаи сафедаҳо. Сафедаҳо чун масолеҳи асосии таркиби ҳуҷайравӣ хизмат мекунанд. Бисёр қорҳои муҳим, ба монанди паҳншавии оксиген кашишхурии мушақҳо ба сафеда вобастаанд.

Дар ҳуҷайра ҳамаи реаксияҳои химиявӣ тавассути ферментҳо, сафедаҳо тезонда шуда, аз сафедаҳо тамоми органикҳои ҳуҷайраҳо ба вучуд меояд. Сафедаҳо хеле гуногунанд. Гуногунии сафедаҳо дар он зоҳир мегардад, ки аз 20 навро аминокислотаҳои бо яқдигар пайваст шуда, молекулаҳои гуногунсохти сафеда ташкил меёбанд. Маҳсулоти наботот ва ҳайвонот сафеда доранд.

Дар роҳи ҳозима сафедаҳои хурок то ба аминокислотаҳо таҷзия шуда, ба хун мебароянд. Дар ҳуҷайраҳо аз аминокислотаҳо сафедаи ба организм хос синтез мешавад. Дар як вақт сафедаҳои ҳуҷайраҳо ва як қисми аминокислота то ҳадди - гази карбонат, об ва ғайра таҷзия мешаванд. Маҳсулоти таҷзия ва оби зиёдатӣ аз организм ба воситаи гурда, шуш ва пуси бароварда мешавад.

Бо нарасидани сафедаҳо хуроқро рафъ кардан мумкин нест, зеро онҳо фақат аз аминокислотаҳо ба вучуд меоянд ва аминокислотаҳо на аз чарб ва на аз карбогидратҳо ҳосил шуда метавонанд. Нарасидани сафеда хусусан барои организми инкишофёбанда хатарнок аст.

Ба одамон ҳам хуроқи аз ҳайвонот ва ҳам хуроқи аз наботот гирифташуда зарур аст. Сафедаҳои таркиби наботот ҳама гуна аминокислотаҳои ба одам зарур ва барои ҳосил шудани сафедаҳои ба ӯ хосро надоранд. Таркиби аминокислотаҳои маҳсулоти аз ҳайвонот гирифташуда - гӯшт, тухм, шир, моҳи, бошад, ба талаботи организм мувофиқ аст мекунанд.

Ситора БЕРДИЕВА, ассистенти
кафедраи химия, география ва биология

БОНУВОНИ БЕҲТАРИНИ ДОНИШГОҲ

Шӯбаи тарбия дар мувофиқа бо ноиби ректор оид ба илм ва инноватсия ва раиси Шӯрои занони донишгоҳ фаъолияти омӯзгорӣ, илмӣ, роҳандозии корҳои тарбиявӣ, иштирок дар конференсу симпозиумҳои донишгоҳӣ, шаҳрӣ, вилоятӣ, ҷумҳуриявӣ ва байналмилалӣ, донишмандони хуби забони тоҷикӣ, ҷони мақолаҳои омӯғӣ дар рӯзномаҳои даврӣ ва санъати суҳанварии занони Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакиро санҷида, бахшида ба Рӯзи модар "Бонувони беҳтарин донишгоҳ"-ро муайян намуд.

Ҳайати эҷодии рӯзномаи "Анвори дониш" ба бонувони зерин барои саҳми арзанда гузоштан дар ҳаёти сиёсӣ фарҳангии ҷомеа ва Рӯзи модар тансиҳативу саломатӣ ва рӯзгори осоиштаро таманно доранд. Бигуздор ҷамеаи шод, хурсанд ва қомғор бимонед, бонувони азиз!

1. ХУДОЙДОДОВА ШАРОФАТ, ноиби ректор оид ба илм ва инноватсия;
2. САЙДАҲМАДОВА ДИЛОРОМ, ноиби ректор оид ба тарбия;
3. ИЗЗАТОВА МУҲАББАТ, доктори илмҳои педагогӣ;
4. РАҲИМОВА САВРОНБҲ, раиси Шӯрои занони донишгоҳ;
5. ШАРИПОВА ОДИНАМО, декани факултаи филологияи рус;
6. МУРОДОВА ГУЛЧЕҲРА, мудири кафедраи сиёсатшиносӣ;
7. ИСОЕВА ДИЛОРОМ, мудири кафедраи равоншиносӣ;
8. ДАВЛАТОВА НИЁЗБҲ, мудири кафедраи педагогика;
9. АШҶУРОВА НОДИРА, номзади илмҳои филологӣ, дотсент;
10. ҲОЛИҚОВА ЗАЙНАЛБҲ, мудири кафедраи адабиёти тоҷик ва журналистика;
11. ШЕРАЛИЕВА САДБАРГ, мудири кафедраи таҳсилоти томактабӣ;
12. АСОЕВА КОМИЛАХОН, мудири кафедраи забони ҳозираи рус;
13. САМАРИДДИНОВА ЗАЙНАБ, мудири кафедраи информатика;
14. ФАЙЗУЛЛОЕВА ФИРҶЗА, мудири кафедраи забони русӣ;
15. МАҶИДОВА КЕНҶАМО, дотсенти кафедраи психология, муовини раиси шаҳри Кӯлоб;
16. САЙДАМИРОВА МУҚАДДАС, собиқадор;
17. ЮСУПОВА ФАЗИЛАТМО, раиси Иттифоқи касабани донишҷӯён;
18. МИРЗОЕВА МАҲТОВБҲ, собиқадор;
19. АРАБОВА ЗАЙНАББҲ, собиқадор;
20. ҒАҒУРОВА МОҲИРА, собиқадор;
21. ДАМИНОВА ҚУРБОНБҲ, собиқадор;
22. ТАБАРОВА ЗАРТОРБҲ, собиқадор;
23. ҲАЛИМОВА ДАВЛАТБҲ, собиқадор;
24. АБДУРАҲМОНОВА ГУЛЧЕҲРА, собиқадор;
25. ҲАЛИМОВА МАВҶУДА, собиқадор;
26. ШАРИПОВА МЕҲРҲ, саромӯзгори кафедраи тарбияи ҷисмонӣ ва омодагии дифои ҳарбӣ;
27. ДАМИНОВА АРАФАМО, мудири шӯбаи магистратура;
28. РАСУЛОВА ЛУТФИЯ, саромӯзгори кафедраи иқтисодӣ;
29. ҒУЛОМОВА САДБАРГ, саромӯзгори кафедраи забони русӣ;
30. УМЕДАИ ТАЛАБ, магистранти факултаи физика ва математика;
31. АЛИЕВА БАХТИНИСО, саромӯзгори кафедраи забони тоҷикӣ;
32. ҚОДИРОВА ДИЛАФРҶЗ, мудири кафедраи физика;
33. АШҶУРОВА САОДАТ, муовини декан оид ба тарбияи факултаи физика ва математика;
34. ОДИНАЕВА ГУЛБОНУ, муовини декан оид ба тарбияи факултаи филологияи тоҷик ва журналистика;
35. ҚАРМИШЕВА БУНАФША, муовини декан оид ба тарбияи факултаи филологияи рус;
36. НАЗАРОВА МАТЛУБА, ҷонишини декан оид ба тарбияи факултаи филологияи ҳориҷӣ;
37. ШАРИФҲОҶАЕВА САОДАТ, саромӯзгори кафедраи забони англисӣ;
38. ШАРИФОВА БУНАФША, мутахассиси шӯбаи тарбия.

ЗИНДАҲО

Абдуллоҳ ГУРБАТИ,
донишҷӯи соли 2-юми факултаи
филологияи тоҷик ва журналистика,
ихтисоси рӯзноманигорӣ

Шамоли сарди тирамоҳи "жалюзи" нимвайронаи тирезаи синфро раҳна мекунад ва боду ҳавои тозатарин ва дар айни замон хунуктаринро ба машом мерасонад. Табиист, ки ин ҳолат ҳеҷ касе аз ҳаҷдаҳ тан нишастагони ин даргоҳи илмро нороҳат намесозад, баръакс, барои ин зодагони кӯҳистон мужда аз боду ҳавои форами диёр меораду "энержи"-и иловагиашон мебахшад.

Ман, ки бо онҳостам, пайваста аз худ суол мекунам, ки чаро партаи канори тирезабударо интиҳоб кардам, охир бе ин ҳам сулфа гулӯямро меҳӯрад. Вале худро таскин медиҳам: ба наздикӣ баҳор мерасад ва ман аввалин фарде ҳоҳам буд, ки аз насими хушбӯ аз гулҳои форами диёр нафас мегирам.

Боз як шамоли сарди дигар ва ин дафъа эҳсоси сарди ҳаёли маро ба дуриҳо ба сардиҳои ҷонкоҳи ғарибӣ мебарад ва донаҳои ашқам беихтиёр мерезанд, ғуссаҳои аз ёд норафта дубора гулӯгирам мекунам.

Охир чаро?

Бояд ин манзараро ду сола қабл, замоне ки аз тайёра пойин шуда рӯ ба рӯям модару хоҳарамро бо ашқи шодӣ дидам абадан аз ёд мебардам. Аммо, баръакс, зарбаҳои қалбам тезтару беназмтар ва ашқам бештару шӯртар мегарданд.

Ба гумонам ман ҳеҷ гоҳ эҳсоси осудагӣ нахоҳам кард. Охир чӣ гуна ҳам метавон кард? Дар ҳоле ки миллиону чорсаду наваду чанд ҳазор пораи қалбам аз ман ҷудо, ғарибу гурӯснаву бенаво, дар уқубат, дар машаққат, дар мадори беканори интизориҳо, бо умеди рӯзи рафтанд, аз чор сӯи бесӯи шамоли сард меҳӯранд.

Мардум!

Ман дар ҷамъи шумо буда наметавонам!

Ман меравам.....

Ба сӯи зиндаҳо....

РОСТГҶҲҲ ХИСЛАТИ
ХУБИ ИНСОН АСТ!

Нилгуна МИРЗОКАРИМОВА,
донишҷӯи соли 1-уми факултаи омӯзгорӣ

Оре, ростию ростгӯӣ ва росткорӣ хислатҳои хуби инсон аст. Агар ҳар як шахс дорои ин хислатҳои бузург бошад, дар ягон давраи замон обрӯю эътибори худро аз даст наметавонад. Ростгӯӣ ва росткориро ҳеҷ амале паноҳ карда наметавонад. Чунончи бузургон гуфтаанд: «Ҳақро бигӯ, агарчи талх бошад, зеро ҳақиқат рӯзе боло мебарояд». Агар ҳақиқату ростӣ вуҷуд дошта бошад, то он дам зиндагӣ ҳаёт вуҷуд дорад. Пас, ростӣ занҷири пайвастаест, ки аз ҳар гузашти айём қанда намешавад. Ростгӯӣ ва росткорӣ албатта хислати шахсиятҳои бузургу бофаҳм ва поквичдон аст. Ин гуна шахсиятҳо дар оилаҳои худ дар тарбияи фарзандонашон машғул ҳастанд. Албатта фарзандонашон низ дорои ин хислатҳо ҳастанд ва дар байни дигари табақаҳои гуногун фарқ мекунам. Инсон, ки дар муҳити дуруст ба воя расидааст, ҳамеша росткору поквичдон ва бузургдил аст ва дар муҳити хубу оилаи солим ба вуҷуд омадааст ва дар дилу дидаи мардум ҷой дорад, аммо дар баъзе оилаҳо фарзандон на дар рӯҳияи ростию росткорӣ дар муҳити баду носолими ба воя мерасанд. Албатта, чунин хислатҳои бад инсонро ба пешравии намерасонад. Ростгӯӣ хислати бузургест, ки ҳар кас онро дошта наметавонад. Дар оилае, ки ростию росткорӣ бошад дар он хонадон файзу баракат аст ва шахси ростгӯ ва поквичдон дар дили ҳар касе ба осони роҳ меёбаду писанд меояд. Шахси ростгӯ ҳамеша соҳиби иззату эҳтиром аст ва дар тамоми ҷодаи зиндагӣ муваффақ мегардад.

БИҲИШТИ КҶДАКОН
АСТ РҶҲҲ МОДАР

Мадина МИРЗОЗОДА,
донишҷӯи соли 1-уми
факултаи филологияи хоричӣ

**Биҳишти кӯдакон аст рӯи модар,
Сирити ҷисму ҷон аст бӯи модар.**

Модар фариштаи рӯи замин, олиҳае аз атои Худовандист. Ҳама шоирону нависандагон ба таври худ модарро васф месозанд ва суханони ҳеҷ кас дар ситоиши ӯ тамошуданӣ нест. Вале ҳар қадаре, ки баҳри модар сухан гуем, васфаш намоем боз ҳам кам аст. Ин ҳама суханҳои мо ҳатто ба як лаҳзае, ки модар дастонамонро гирифта по ба по роҳгардон мекунаду роҳи умеди зиндагиро ба мо меомӯзонад, баробар шуда наметавонад.

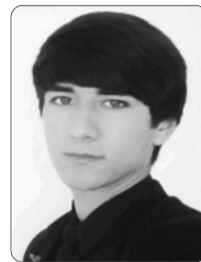
Ҳар вақте, ки дастамро ба дасташ мерасонам, ҳиссе маро фаро мегирад ва аз дасташ ба дастам нерӯи ишқи модарӣ ворид мешавад. Ҳар сахар ба донишгоҳ омада, то рафтани ба хона беандоза ёдаш мекунам. Он лаҳзаҳои беқаророна интизор мешавам, ки кай ба хона расида аз дастон ва рухсораҳои пур аз шаҳдаш бибӯсам ва аз дунёи фикру ҳаёл дур шавам. Модар ҳама фарзандонашро баробар дӯст медорад. Мо бо модар дунёем ва бе модар ҳечем.

**Гар бо ҳамаем, чу бе туем, бе ҳамаем,
В-ар бе ҳамаем, чу бо туем, бо ҳамаем.**

Чун ба сафар омодагӣ мебинем, равонии пои мо гӯё дар риштаи ҷони модар пайваста аст, ки бо калимаи хайрбод гуфтанимон он ришта тақдир меҳӯраду сели ашқро аз чашмони модар равона месозад. Чун қадамҳо устувор мемонем, дар роҳи омодакардаи тақдир гом мезанем, пои мо нармии маҳмалинеро ҳис мекунаду азобе намебинанд, ки ин дуои некӣ модар ва ҳиссиёти поки ӯст, ки моро то ба мақсадҳои мон расидан роҳбаладӣ менамояду сари моро то ба осмонҳо мерасонад. Вале мо аз дарду сӯзи он беҳабар мемонему қарзи фарзандию қарзи одамгарии худро фаромӯш карда, ғофил аз машаққат ва нигарониҳои модар ҳама мушқилоти зиндагиро ба дӯши нозукбину нозуксанҷи ӯ вогузор менамоем. Сад афсӯс, ки мушқилоти рӯҳии ӯро ҳамон вақт дарк менамоем, ки худ модар гаштаему аз дидори пурафсуши аз табассумҳои ширину пурмазмун ва аз навозиши дастони ларзону пурмеҳраш дур ҳастему ин ганҷи бебозгаштро дигар соҳиб шуда наметавонем.

Рӯзи модар муборак, модарҷони азизам!

МИНБАРҲ

ПИСАР, РАВ ҚАДРИ
МОДАР ДОН!

Зайдулло МИРЗОЕВ,
донишҷӯи соли 1-уми факултаи
физика ва математика

**Як шаба он ранҷ, ки модар кашид
Бо ду ҷаҳонаш натавон баркашид.**

Модар қиматтарин неъматҳои дунё, сарчашмаи муҳаббати беканор, ҳикматбаландтарин шахси башарият аст. Маҳз меҳри бепойн ва навозиши гарми модар моро ба оламу одам ошно сохтааст. Заҳмати шабонарӯзӣ, бедорхобӣ, пурбардорӣ ӯ танҳо ба худаш хос буда, касро ба ҳайрат меорад. Мо, дар канори модар бо олами рангинии кӯдакӣ ба воя мерасему аз ӯ дарси одамгарӣ ватандӯстиро меомӯзем. Канори модар худ мактаби аввалини ҳаёти мост. Бо зери болини кӯдак гузаштани китоб ё муқаддасоти дигар рамзи худро дорад. Модар мисли замин танҳо ва яқтост. Инсон баъд аз раҳо гаштан аз оғӯши гарми модар қимати ӯро хубтар дарк мекунем, зеро мисли канори модар биҳиштосо макони дигаре нест. Барҳақ шоир фармудааст.

Тифлию домони модар хуш

биҳиште будааст.

Чун ба пои худ равон гаштем

саргардон шудем.

Рӯзи модар муборак, модарҷони азиз!

ТАВЪАМ МЕБОЯД!

Хурсанд МИРЗОРАҲИМОВ,
донишҷӯи соли 4-уми факултаи омӯзгорӣ

Дар хусуси ҳамкориҳои мактабу оила дар таълиму тарбияи фарзандон дар илми педагогика садҳо мақолаҳо таълиф шудааст. Кайҳо собит шудааст, ки мактаб бидуни алоқа бо оила дар ҳеҷ самт ба муваффақиятҳо ноил шуда наметавонад.

Ҳамкориҳои мактабу оила яке аз муҳимтарин омилҳои тарбияи маънавии равонии кӯдак ба ҳисоб меравад. Албата, барои дарки аҳамияти ҳамкорӣ бо мактаб падару модарон, пеш аз ҳама, шахсони бомаърифату масъулиятшинос бошанд ва нисбат ба фарзанди худ ҳиссаи бозътимодро дар инкишофи маънавии ӯ гузоранд.

Падару модарон бояд намунаи беҳтарин барои фарзандон бошанд. Дар тамоми давраҳои зиндагӣ падару модарон бояд аз ҳоли фарзандони худ бархурдор шаванд. Муқаддам аз ҳама бо омӯзгорон ҳамсуҳбат шуда, аз ҳоли ахлоқи фарзандони худ хабардор шаванд. Аз омӯзгорон доир ба давомоти фарзандонашон маълумот гиранд. Ҳар як падару модар масъулияти бузургро ба душ гирифта, нағз бояд донанд, ки тарбияи фарзанд ба дӯши онҳост.

Мо бояд нисбат ба фарзандони худ мушоҳидакор бошем. Ҳар хонанда ба таълиму тарбия дар мактаб 5-6 соат машғул аст ва дигар вақт дар хона ҳастанд. Ҳар як падару модар бофарҳанг масъулият дошта бошад, ки ҳар рӯз вақт ҷудо карда, ба рафти дарстаёркуни фарзандон машғул шаванд ва ҳар ҳафта рӯзномаҳои онро аз назар гузаронанд ва дар поёни он имзо гузоранд. Қабл аз ҳама, падару модарон муҳити биологӣ фарзандонашонро ба инобат гиранд. Вақте ки фарзандон ҳар сахар ба мактаб мераванд, падару модарон бояд донанд, ки онҳо бо кӣ мераванд, чӣ гуна мераванд, бо кӣ мегарданд ва бо кӣ ҷӯрагӣ мекунам. Бо қадам хели ҳамсолон бадахлоқон ё шахсони хушалоқ мегарданд.

Падару модар бояд фарзандро, ки ба навниҳол шабоҳат дорад, нақӯ тарбия намуда, ба хуб таълим гирифтани он заминаҳои мусоид фароҳам оваранд ва аз рӯйи фаъолияти амалҳои ӯ назорати доимиро ба роҳ монанд.

ПАДАР - СУТУНИ
ХОНАДОН

Чамшед МАҲМАДАЛИЕВ,
донишҷӯи соли 4-уми факултаи
химия, биология ва география

Дар ҳар давра мувофиқи суннат ба падар ва модар эҳтироми хоса доштанд, ки ин бесабаб нест. Бахусус, ҳукми падар ва дархости ишон барои фарзандон ҳатмист. Мегӯянд, фармони падар ба фарзандон баъд аз фармони Худо дар ҷои аввал меистад. Дар акси ҳол гарданкашии фарзандон аз волидайн гуноҳи нобахшиданист. Албатта падар ҳаққу ҳуқуқи ӯ барои ҳар писару духтар баробар аст ва ба гуфтаҳои падар ҳатман гӯш додани иҷро кардани онҳо барои ҳар як инсон ҳатмист. Падар касест, ки дар хонадон ҳама вазнинҳои зиндагӣ ба дӯши ӯст. Хубиву бадӣ, талхиву ширинӣ, оромиву осудагӣ аз худӣ ӯ вобаста аст. Дар оила падар нақши бузург мезояд. Чи қадаре ки ӯ ақли солиму кор фармуда, аз рӯи нақшаи муайян зиндагиро ташкил диҳад, ободию осудагии хонадон ҳамон қадар бологир мешавад. Маслиҳату насиҳатҳо дар назди фарзанд аз амалҳои беҳтарини ӯ ба шумор меравад. Падар метавонад фарзанди ҳешро ҳарчи бисёртар илму амал омӯзонад, фаҳмишу дониши ӯро оид ба ҳаёт, зиндагӣ афзун намояд, зеро нишонаи падар баъд аз марг писар аст.

Ҳеҷ неъмат беҳтар аз фарзанд нест,

Чуз ба ҷон фарзандро пайванд нест.

Ҳосил аз фарзанд гардад коми мард,

Зинда аз фарзанд монад номи мард.

Муваффақияту пешравии кори шахс аз хушудии падар нисбат ба фарзанд аст. Дар акси ҳол ранҷиши падар аз ҷигарбанд метавонад сабабгори руҳ додани бадбахтии фарзанд гардад. Набояд фаромӯш кард, ки кулли мардум, аз ҷумла, пайғамбарону авлиҳо ва худӣ мо аз падару модар ба олами ҳастӣ арзи вуҷуд кардаем.

Обидамох ХУДОЙДОДОВА,
ассистент кафедри педагогика

САМООБУЧЕНИЕ И САМООБРАЗОВАНИЕ СТУДЕНТА

к самооценке своей преподавательской деятельности.

Содержательной стороной активизации учебного процесса является подбор материала, составление заданий, конструирование образовательных и педагогических задач на основе проблемного обучения с учетом индивидуальных особенностей каждого студента.

Путь труден, - потому что требует больших усилий, преодоления себя, твердости духа, непросто умения совмещать учебу с работой, выполнением семейных обязанностей, досугом.

Путь надежен, - потому что эти трудности преодолеваются осознанно, с верой в себя и свои силы, в свое будущее. Старая пословица гласит: "Даже самая долгая дорога начинается с первого шага. Тем более - дорога, новая для ступившего на нее, к тому же - в новый для него мир интенсивного познания".

Однако - таков жизненный парадокс! - чем самостоятельнее мы учимся, чем активнее занимаемся самообразованием, тем сильнее нуждаемся в помощи, всегда деловой и конкретной, но становящейся со временем все более тонкой и деликатной. И начинается она с рекомендаций, как учиться, чтобы добиться успеха в этом сложнейшем деле, чтобы оно приносило удовлетворение, побуждало к дальнейшему знанию.

Для самостоятельной работы студентов предлагаются такие формы, как работа с первоисточниками, учебниками, сборниками педагогических задач и ситуаций, разработка моделей занятий, анализ дополнительной литературы, материалы для участия в круговом семинаре и др.

Оценивание результатов самостоятельной работы студентов может происходить по рейтинговой системе, что позволит автоматически получить "оценку" по педагогике, успешно подготовиться к экзамену. Активизация познавательной деятельности молодежи во многом зависит от инициативной позиции преподавателя на каждом этапе обучения. Характеристикой этой позиции являются: высокий уровень педагогического мышления и его критичность, способность и стремление к проблемному обучению, к ведению диалога со студентом, стремление к обоснованию своих взглядов, способность

(назывные предложения); некоторые студенты важнейшие мысли выделяют цветными фломастерами или применяют боковые "фонарики", выделяющие подте-

ния материала преподавателем.

Такая работа нередко, особенно поначалу, вызывает трудности у студентов: некоторые стремятся записывать все дос-

кой структуры, выводов). Особенно важно в процессе самостоятельной работы над лекцией выделить новый понятийный аппарат, уяснить суть новых понятий, при необходимости обратиться к словарям и другим источникам, заодно устранив неточности в записях.

Работа над лекцией стимулирует самостоятельный поиск ответов на самые различные вопросы: над какими понятиями следует поработать, какие обобщения сделать, какой дополнительный материал привлечь.

Главным же средством, направляющим самообразование, является выполнение различных заданий по тексту обобщающей лекции, например, составить ее развернутый план или тезисы; ответить на вопросы проблемного характера, скажем, об основных тенденциях развития той или иной проблемы; наконец, придумать и составить проверочные тесты по проблеме, написать и "защитить" по ней реферат, сделать графические схемы.

Студенту не могут быть даны полные лекционные курсы по предмету, в том числе по педагогике. Ему представляются варианты лекционных курсов по введению в специальность, по основам педагогики, дидактике и теории воспитания, варианты лекций и занятий по истории педагогике и ряд других специальных курсов. Все они носят обобщающий характер, в них выделены наиболее актуальные научные и практические проблемы, в том числе и из тех областей фундаментальных знаний, которые еще не нашли практического применения. Это очень важно понимать студенту, так как именно на спецкурсах он может начать свое исследование, включившись в учебную и научно-исследовательскую работу.

Поэтому, при оптимальном варианте учебно-познавательная деятельность студента является саморегулируемой, самоуправляемой, внутренне мотивированной и носит избирательный характер.

В итоге в результате, представление студенту материалов по организации преподавателем его деятельности по самообразованию - это приглашение к сотрудничеству преподавателя и студента.

мы. Самим слушателям важно стремиться к специальной - предметной интерпретации сообщаемых общих знаний. Предполагаются и систематические возвращения к предыдущим текстам.

Слушание и записывание лекций является одной из решающих форм самообразования студентов. С ней, с этой формой, связана и работа с литературой, и составление планов, тезисов, конспектов, и приучение к использованию современной техники хранения информации, и подготовка к коллоквиуму, зачету, экзамену, к написанию докладов, рефератов, курсовых работ. Именно активное слушание лекций создает предварительные условия для вовлечения первокурсников в самостоятельные исследования.

Необходима подготовка к слушанию установочной лекции. Она начинается с ознакомления с общей учебной программой, с просмотра записей предыдущих лекций, восстановления в памяти их материала, с психологического настроя на предстоящую работу.

Слушание лекций - сложный вид интеллектуальной деятельности, успех которой обусловлен, во-первых, общим "умением слушать", во-вторых, стремлением воспринимать материал (воспринимать осмысленно, а не механически), нужное записывая в тетрадь. Запись лекции помогает сосредоточить внимание на главном, в ходе самой лекции продумать и осмыслить услышанное, осознать план и логику изложе-

ловно, другие пишут отрывочно, у третьих запись получается хаотичная. Чтобы избежать этих ошибок, целесообразно придерживаться ряда правил.

1. После записи ориентирующих и направляющих внимание данных (тема, цель, план лекции, рекомендованная литература) важно попытаться проследить, как они раскрываются в содержании, подкрепляются формулировками, доказательствами, а затем и выводами.

2. Записывать следует основные положения и доказывающие их аргументы, наиболее яркие примеры и факты, поставленные преподавателем вопросы для самостоятельной проработки.

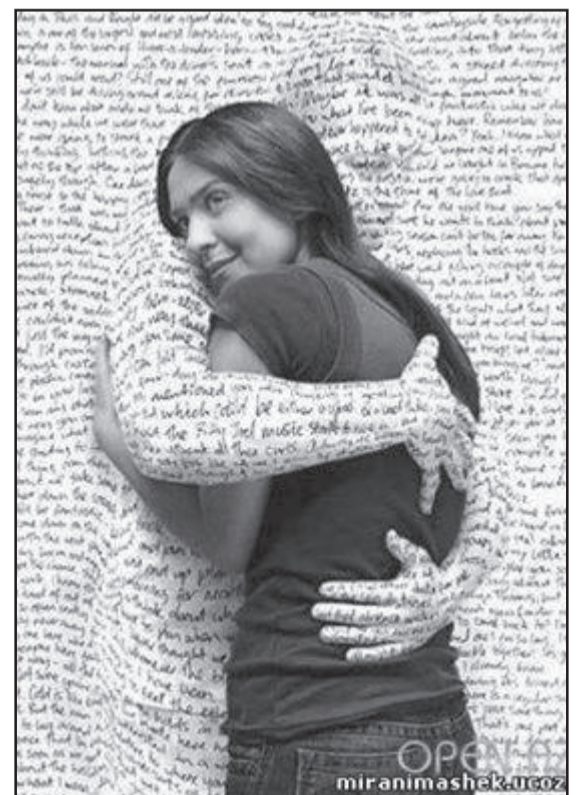
3. Стремиться к четкости записи, ее последовательности, выделяя темы и подтемы, вопросы и подвопросы, используя цифровую и буквенную нумерацию (римские и арабские цифры, большие и малые буквы), красные строки, выделение абзацев, подчеркивание главного и т. д.

Форма записи материала может быть различной - в зависимости от специфики изучаемого предмета; уместны и свои краткие пояснения к записям.

Запись лекции лучше вести в сжатой форме, короткими и четкими фразами. Каждому студенту полезно выработать свою систему сокращений, в которой он мог бы разобраться легко и безошибочно. Даже отлично записанная лекция предполагает дальнейшую самостоятельную работу над ней (глубокое осмысление ее содержания, логичес-

АКСҶОИ ГҶЁ

СУХАНИ МОНДАГОР

Унсурмаоли Кайковус

Агар ба мол дарвеш гардӣ, ҷаҳд кун то ба хирад тавонгар бошӣ, ки тавонгари хирад аз тавонгари мол беҳтар ва ба хирад мол тавон ҳосил кард ва ба мол хирад ҳосил натавон кард. Ва ҷоҳил аз мол зуд дарвеш гардад ва хирадро дузд натавонад бурдан ва обу оташ ҳалок натавонад кардан. Пас, агар хирад дорӣ, бо хирад ҳунар омӯз, ки хирад бе ҳунар чун тәне бошад бе ҷома ва шахсе бувад бесурат.

ЗАНОНРО ГАР ЗИ ДОНИШ ЗЕВАРЕ ҲАСТ

Зан модари ман, модари ту, модари ом аст, зан зеби замин заби замон, зеби макон аст. Бе зан набувад зиндагию кор дар олам, зан зеби ҳама маъракаи косою чом аст.

Зан як вожа ё истилоҳи шикаста, ашки норехта ва дарди бехос аст. Зан модари башари аст, зан ҷавҳари инсоният аст, зан нерӯидандаи нубуват аст, зан кабутари сулҳу ваҳдат аст. Ҳамаи инҳоро барои касе, мегӯям, ки бисёр дӯсташон медорам, эҳтиромашон мекунам. Ӯ бисёр зани зебо, тарбиятгар, хушсухан ва хушмуомила мебошад. Он кас доктори илмҳои педагогӣ, муаллимаи азиз Иззатова Муҳаббат Иноятовна мебошанд. Ман яке аз шогирдонӣ ӯ ҳастам, ки аз муаллима сабақ гирифтаам, илм омӯхтаам ва аз дунёи омӯзгорон хабар ёфтаам.

Иззатова Муҳаббат зан, модар ва хушбахтарин тарбиятгар

рест, ки дар донишгоҳ ҳама ӯро медонанду эҳтиром менамоянд. Соли 1997, ки ман донишҷӯ будам, дарсҳои муаллима Иззатова Муҳаббат ба ҳамаи донишҷӯёни гурӯҳ писанд буд. Ҳама шогирдон доимо интизори дарси ин зани хушмуомила буданд. Ғайр аз ин, ҳамаро хуб дарк мекард. Аз тарзи зиндагии ҳамаи мо бохабар буд.

Ин бонуи муваффақ 8-уми март солрӯз доранд. Аз фурсати муносиб истифода бурда, ба муаллима тансиҳатию хонаободӣ хоҳонам.

Матлуба НАЗАРОВА,
ҷонишини декан оид ба тарбияи факултаи филологияи хориҷӣ

МУАММО: МУКОФОТ - 50

СОМОНӢ!

1. 1 тухм дар 3 дақиқа тайёр мешавад. 2 тухм дар чанд дақиқа тайёр мешавад?

2. 9 асп дар 3 рӯз 27 халта ҷав мехӯранд. Барои 5 асп дар панҷ рӯз чанд халта ҷав лозим аст?

3. Кадом одам метавонад филро ба даст гирад?

4. Ба рӯи кадом ҳайвон на танҳо одам, балки мошинҳо мегузаранд?

5. Ба ҳонаи шумо меҳмонӣ омаданд. Дар яхдон оби лимонад ва соки ананас доред. Дар дами аввал чиро мекушоед?

6. Бе чӣ ҳеч чиз буда наметавонад?

7. Бино 17 ошёна дорад. Дар якум ошёна 4 нафар истиқомат мекунанд. Дар ҳар як ошёна шумораи истиқоматкунандагон ду маротиба зиёд мешавад. Кадом тугмаи лифтро аз ҳама зиёд истиқоматкунандагони ин бино пахш менамоянд?

8. Боғбон 12 ниҳол шинонд. Ҳамаи ниҳолҳо ғайр аз 5-тоаш дарахти себ баромад. Ҳамаи дарахтони себ ғайр аз 2-тоаш мева ба бор оварданд. Дарахтони себи мевадихан-

да ғайр аз 1-тоаш себашон белаззат аст. Чанд дарахти меваи болаззат ба бор овард?

9. Вақте ки падар 31 сола буд, писар 8 сол дошт. Ҳоло синни писар баробари ними синни падар мебошад. Писар чанд сола шудааст?

10. Гурӯҳи паррандагон парвоз доштанд. 1-то дар пеш ва 2-то дар қафо, 2-то дар пеш ва 1-то дар қафо, 1-то дар миёна ва 3-то дар 1 қатор. Дар гурӯҳ чанд парранда парвоз дошт?

11. Дар баҳр 30 акула, ки ҳамдигарро мехӯранд, вучуд дорад. Агар 1 акула 3 акулаи дигарро хӯрад (сер ё гурусна), баъдан сер мешавад. Шумораи максималии акулаҳои семешуда чандтоанд?

12. Дар кучо шумо барои он ки аз шумо чизатонро мениранд, ба онҳо боз пул медиҳед?

13. Дар маҳалла 800 оила истиқомат мекунанд. 3%-и онҳо 1-тои автомобил доранд. Аз боқимонда 97% нимашон 2-тои автомобил доранд, ними дигарашон умуман автомобил

надоранд. Ҳамагӣ дар маҳалла чанд автомобил ҳаст?

14. Дар назди кадом шахс ҳатто президент кӯлоҳашро мегирад?

15. Дар оила 5 писар ҳаст, ки синнашон аз 18 хурд мебошанд. Ҳар яки онҳо хоҳари аз 18 сола хурд доранд. Дар оила чанд фарзанд мавҷуд аст?

PS: Хонандае, ки сари вақт ҷавобҳои муаммоҳоро ба идораи рӯнома пешниҳод мекунанд, бо миқдори 50 сомонӣ мукофотпулӣ дода мешавад. Марҳамат, машқи зеҳн намоед!

Миралӣ МИРАХМАДОВ,
донишҷӯи соли 3-юми факултаи физика ва математика

МАВЛУД МУБОРАК!

Маъмурият, ҳайати профессорону устодон, кормандон ва донишҷӯёни Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ, инчунин ҳайати эҷодии рӯномаи "Анвори дониш" омӯзгорон ва кормандони зерини донишгоҳро, ки аз 2-юми ноябр то 15-уми ноябри солиёни гуногун таваллуд шудаанд, табрику таҳният гуфта, аз даргоҳи Яздони пок барошишон тансиҳати, умри бардавом, сари баланд, тани неруманд ва дар қору фаъолиятшон комёбиҳои беназирро таманно доранд. Бигуззор ҳамеша чун кӯҳҳои Помир сарбаланд, чун Рӯдакӣ хушбаён, чун Саъдӣ дарозумр, чун Ҳофиз шухратманд ва чун Ҷомӣ хоксор бошед! Ҳеч гоҳ БАХТ ва ХИЗР кошонои шуморо тарк насозанд! Мисли гулҳои баҳорӣ, ки ҳама саросар зебо ҳастанд, зебо бимонед. Хушиеву хурсандӣ, ки беҳтарин ҳамсафари инсонанд, доим ҳамсафаратон бод!

Бигуззор дар умратон баракат ва дар касбатон ҳалолқорӣ пайваста амалӣ гардад.

1. ҲУСЕЙНИ БОБОҶОН, 02.03.1992, ассистенти кафедраи таърих ва ҳуқуқ;
2. ХИДИРОВ ФАРҲОД, 03.03.1983, ассистенти кафедраи назарияи иқтисодӣ ва баҳисобирии бухгалтерӣ;
3. МАСТОАИ РАҲМАТЗОДА, 05.03.1992, ассистенти кафедраи математикаи олий;
4. РАҲИМОВ НЕЪМАТ, 05.03.1962, муаллими калон, мудири кафедраи методикаи таълими математика;
5. КАҶКУЛЛОВ АБДУХОЛИҚ, 08.03.1989, ассистенти кафедраи иқтисоди корхона ва соҳибқорӣ;
6. ДАВЛАТОВА ГУЛАФЗО, 08.03.1997, мухбири рӯномаи "Анвори дониш";
7. ВАЛИЕВА ҲАЛИМА, 08.03.1980, ассистенти кафедраи забони тоҷикӣ бо методикаи таълими он;
8. ДАМИНОВА ҚУРБОНБҶИ, 10.03.1965, мудири кабинети кафедраи таърихи умумӣ ва методикаи таълими таърих;
9. ИЗЗАТОВА МУҲАББАТ, 10.03.1952, доктори илмҳои педагогӣ, кафедраи тарбияи томактабӣ;
10. ТАБАРОВ МИРЗОАЛӢ, 10.03.1938, номзади илмҳои педагогӣ, дотсенти кафедраи педагогика;
11. САМАДОВ РАҲМАТУЛЛО, 10.03.1985, ассистенти кафедраи забонҳои хориҷӣ;
12. ҲАЛИМОВА ДИЛНОЗА, 10.03.1993, ассистенти кафедраи забонҳои хориҷӣ;
13. МАДИЕВА НИЛУФАР, 11.03.1986, лаборанти кафедраи методикаи таълими забони англисӣ;
14. ИЗАТОВА НОЗАНИН, 13.03.1987, танзимгари факултаи иқтисод ва идора;
15. ХУДОЙДОДИ ШАРИФ, 14.03.1987, ассистенти кафедраи табияи ҷисмонӣ ва омодагии дифоӣ ҳарбӣ;
16. САФАРОВ АБДУЛВОҲИД, 14.03.1990, мутахассиси маркази тестӣ;
17. ХИДИРОВ ХУДОЙҚУЛ, 15.03.1955, номзади илмҳои физика ва математика, дотсенти кафедраи таҳлили математикӣ ва назарияи функсияҳо;
18. ШАРИПОВ ФИРДАВС, 15.03.1984, ассистенти кафедраи химия ва биология;
19. ГАДОЕВА ҲАДИСАМОҲ, 15.03.1952, лаборанти кафедраи физикаи умумӣ ва назариявӣ;
20. АЛАМОВА ХАТИЧА, 15.03.1977, ассистенти кафедраи физикаи умумӣ ва назариявӣ;
21. РАҲМОНОВ ҲАБИБУЛЛО, 15.03.1989, ассистенти кафедраи химия ва биология;

ЗОДРӢЗ МУБОРАК, ОМӢЗГОРОН ВА КОРМАНДОНИ АЗИЗ!

АКСИ РӢЗ

АНВОРИ
ДОНИШ

МУАССИС:

Донишгоҳи давлатии Кӯлоб
ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ

Сармуҳаррир:
Ҷаҳонгир РУСТАМ

Котиби масъул:
Эрач ДАВЛАТОВ

Хабарнигорони ихтиёрӣ:
Самариддин НАБИЕВ
Гулафзо ДАВЛАТОВА

Мушовирон:

Абдулло Ҳабибулло (профессор),
С.К. Каримов (академик),
М.О. Ибодов (профессор),
Ҷумъахон Алимӣ (профессор),
С.С. Холиқов (н.и.к.),
Ш.З. Худойдодова (н.и.ф.),
Д.Л. Сайдахмадова (н.и.п.),
М.Х. Абдуллоев (профессор),
С.С. Мирзоев (профессор),
Б. Ҷӯраев (м.к.)

Наشريя дар Вазорати
фарҳанги Ҷумҳурии Тоҷикистон
№030/РЗ-97, 30.08.2017 аз нав
ба қайд гирифта шудааст.

Маводҳо бо забонҳои
тоҷикӣ, русӣ ва англисӣ нашр
мешавад.

Саҳифабанд:
Алишер ЯТИМОВ

Рӯнома дар ҚДДМ
"Мега-принт" ба таъби расидааст
Адади нашр 4100

Рӯнома тариқи обуна
дастрас мегардад.

Нишони:
735360, ш.Кӯлоб, кӯчаи
С. Сафаров 16
E-mail: anvor.donish@kgu.tj

Телефон:
Корӣ: (83322) 3-31-15
Мобилӣ: 918-13-99-68; 985 87 80 60